

**NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV
DRŽAVNIH ŽELEZNIC V LJUBLJANI**

VSEBINA:

ZADRUŽNIŠTVO: Masaryk in zadrुžna misel. — Novi zadrुžni zakon. — Nova uredba o nadzorstvu zavarovalnih podjetij in naša podporna društva. — **ZENA IN DOM:** Bodoči dom. — Za ženine. — Nevestina oprema. — Letošnje večerne obleke. — Oblekca ali plašč za štiriletno deklico. — **ČEBELARSTVO:** Nekaj važnih podatkov iz čebelnega življenja. — **KUNCEREJA:** Odkupovanje volne. — **RAZGLEDI:** Boj proti tuberkulozi. — Telo in značaj. — **LEPOSLOVJE:** Gospod Medica. — **ZADRUŽNI VESTNIK:** Naši privilegiji. — Železničarji, morje vas vabi. — Razpis. — Obvestilo. — Iz uprave.

Poziv
na
izredno skupščino

Nabavljalne zadruge uslužbencev državnih železnic r. z. z. o. z. v Ljubljani, ki se bo vršila v Ljubljani, dne 23. januarja 1938 ob 8. uri v prostorih kina „Sloge“, palača Ljubljanski dvor, Kolodvorska ulica, po delegatih (čl. 33 pravil), izvoljenih dne 23. februarja 1936.

DNEVNI RED :

- 1.) Konstituiranje skupščine.
- 2.) Razprava in sklepanje o novem pravilniku o volitvah delegatov in njih namestnikov za skupščino zadruge.
- 3.) Razprava in sklepanje o izpremembi zadružnih pravil po predlogu upravnega odbora.
- 4.) Razprava in sklepanje o poročilu, ki ga poda komisija za raziskavo bivše mešarije.
- 5.) Slučajnosti.

Opomba: Skupščino tvorijo delegati na podlagi čl. 31 in 33 zadružnih pravil ter čl. 33 zakona.

Ako skupščina ob določeni uri ne bi bila sklepčna, se bo vršila na istem kraju in z istim dnevnim redom pol ure kasneje nova skupščina, ki bo polnoveljavno sklepala ob vsakem številu prisotnih delegatov (čl. 33 zadružnih pravil).

Delegata more zastopati na skupščini le delegat z istega volišča. Za zastopstvo je potrebno pooblastilo zadržanega delegata. Vsak delegat pa sme zastopati samo še dva delegata svojega volišča. Izvoljeni namestniki delegata ne morejo zastopati.

Dnevnice se izplačajo delegatom po skupščini.

Vsak delegat mora prinesiti pismeno pooblastilo, ki mu ga dostavi zadruga.

V LJUBLJANI, dne 15. decembra 1937.

Za upravni odbor:

Luschützky Josip, s. r.
tajnik.

Klebel Emil, s. r.
predsednik.

Trgovine zaprte — inventura

Opozarjamo članstvo, da bodo radi letne inventure naše trgovine v Ljubljani, Mariboru in na Jesenicah naslednje dneve zaprte:

specerijske v ponedeljek, 27. 12. popoldne in torek 28. 12. ves dan;
manufakturne pa v ponedeljek 27., torek 28. in sredo 29. 12. ves dan.

Prosimo člane, da upoštevajo to opozorilo in se pravočasno oskrbijo s potrebnim.

Premog

Obveščamo članstvo, da smo bili primorani dvigniti prodajno ceno premoga, ker nam je tudi Trboveljska premogokopna družba zvišala ceno vsled porasta produkcijskih stroškov.

Z A D R U G A R

GLASILO NABAVLJALNE ZADRUGE USLUŽBENCEV DRŽ. ŽEL.

Št. 12

Ljubljana, 20. decembra 1937

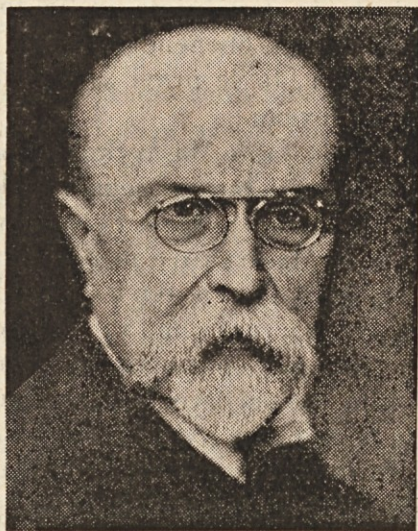
Leto XIII

France Veber:

Masaryk in združna misel

Ena najznačilnejših potez Masarykove miselnosti je v njegovi zahtevi, da naj bo spoznanje hkratu — ravnilo dejanja in da naj bo zato tudi resnica obenem toliko kakor dejanska pravica v življenju. Tem manj se moremo čuditi, da se je isti Masaryk v prvi vrsti lotil vprašanja človeka kot onega bitja, katero edino koleba med pravim spoznanjem in zmoto in kateremu edinemu je naloženo, da kot hotno bitje uveljavlja takó dobljeno resnico ali neresnico tudi v dejanskem življenju. Razum in volja, to sta oni dve značilni potezi človeka, ki premnogokrat druga za drugo zatemnujeta, sta pa vendar táki, da dajeta človeku in to po njegovi lastni naravi povsem edinstveno mesto v vsem stvarstvu.

Človek in samo on je neposredno križišče dveh svetov, naravnega in duhovnega. Slepo, čeprav zakonito snovanje nežive in žive prirode na eni strani in pa načelno, čeprav svobodno delovanje duhá na drugi, to dvojje se združuje v človeku v skrivnostno celoto enega bitja. Zato se motijo vsi, ki vidijo tudi v človeku le neko posebno „visoko“ stopnjo živali. In enako se motijo oni, ki delajo iz človeka pravo angelsko bitje na zemlji. Ne, človek je obojno, prirodno in duhovno bitje in obe ti strani človeške narave imata vsaka tudi svojo dinamiko, svojo dejstvenost. Človek — prirodno bitje se javlja takó, kakor vsi drugi členi neživega in živega naravnega stvarstva. Zato je možen in potreben tudi pravi prirodoslovni nauk o človeku, kakor je v uporabni obliki nakazan n. pr. pri medi-

T. G. Masaryk

cinskem pogledu na človeško življenje. Človek — duhovno bitje se pa javlja takó, kakor zamorejo to javljanje obseči samo vse duhoslovne znanosti, med katerimi gre tu prvo mesto resničnemu zgodovinskemu pogledu na svet in življenje. Saj je človek vprav po tej drugi, duhovni strani svoje celotne narave obenem edino resnično zgodovinsko in takó tudi kulturno ali civilizatorno bitje na svetu. Pri vsem tem je narava človeka enotna in ne razklana. Brez sodelovanja duhá bi bilo tudi človeško življenje samo trenutno in slepo, kakor je to življenje same živali. Brez prirodne značajnosti bi pa vsa duhovnost človeka ostala — prazna in brez eksekutivne sile snovnega stvarstva. Priroda in duh, ali po domače povedano, „telo“ in „duša“ se takó po Masaryku medsebojno podpirata in završujeta in je torej v tem pozitivnem razmerju med njima obenem bistvo po Masaryku takó imenovanega *sinerģizma*, to se pravi „sodelovanja“ med prirodnim in duhovnim delom človeka.

Šele táko Masarykovo pojmovanje človeka utemeljuje tudi vse ostale značilnosti njegovega kulturnega dela in prizadevanja. Takó postaja zdaj povsem razumljiva že omenjena „praktična“, dejavná poteza Masarykove misli. Vprav zato, ker je človek po lastni naravi prirodno in duhovno bitje, more priti njegova duhovnost do pravega izraza samo v — delovnem stiku „duhá“ in „telesa“. Zato ostane tudi najlepše spoznanje takorekoč le na papirju, dokler ne dobi svoje utemeljitve tudi v dejanskem, tudi zgolj prirodno osnovanem in pogojenem življenju človeka. Zato je človek bitje misli in dela in še to z važno omejitvijo, da tudi sama misel le toliko velja, kolikor jo moremo tudi — v delu uresničiti. Enako razumlivo pa postaja zdaj še drugo osnovno Masarykovo prepričanje, namreč da človeka niso ustvarile le neke posebno „zgodne“ razmere, ki da so bile take, da je človek le vsled takih nvanjih prilik postal obenem takó imenovano zgodovinsko ali kulturno bitje na svetu.

Ne, temveč tudi to je osnovano v sami naravi človeka, ki je prirodna in duhovna in vprav zato táka, da nam samo ta narava človeka razlaga oboje: to, kar je tudi v človeku prirodnega, živalsko-snovnega, in pa to, s čimer nas seznanja le vsa prava zgodovina v najširšem in najožjem pomenu besede. V táko zgodovino spada n. pr. ves narodni, stanovski, gospodarski, politični, umetnostni, znanstveni, religiozni razvoj človeške misli, človeškega dela. No, ves ta razvoj bi bil že naprej mogoč, ako bi v človeku samem razven sile „sveta“ in razven sile „življenja“ ne delovala še sila duhá, katera edina je zamogla storiti, da se je že sami živali dani plemensko-rasni vidik pri človeku izpopolnil še — z narodnim nacionalnim ali da je že sami živali dana instink-

tivna cepitev dela (čebele!) pri človeku dobila še obliko — posebnega stanovskega razvoja ali da je že živali dano trenutno tešenje življenskih potreb pri človeku rodilo še posebno — gospodarsko vrenje in trenje ali da je že v samem živalskem življenju uresničeni izbor po življenski moči in sreči v okolju pri človeku dobil še značaj posebnega — političnega razvoja itd. Povsem v Masarykovem duhu bi se lahko tudi takole izrazil: Ni res, da je dobil človek n. pr. pokončno hojo zato, ker je nekoč iz hoste slučajno stopil na prosto; in tudi ni res, da je samo ta slučajno pridobljena pokončna hoja stvorila iz človeka poznejšega tvorca kulture in civilizacije. Res pa je, da je le porast duhovnega dela človeške narave človeka — tudi telesno vzravkala in da je samo ta porast iz človeka naredila obenem edino zgodovinsko bitje na svetu.

Podane Masarykove misli že same po sebi nakazujejo obenem kar najtesnejšo notranjo zvezo med njim in pravo — združno mislijo. Tudi združna misel je misel, ki hoče v prvem redu biti tudi po samem delu izpričana, tudi v dejanskem življenju uresničena. Tudi za pravega združnika ne zadošča klic: poslušajte, kaj govorim!, temveč tudi tu mora postati važen še klic: glejte, kaj delam! Omenjeni praktični, dejavnostni značaj vse Masarykove filozofije je enako sestavna poteza sleherne prave združne misli. Še globlji stik med Masarykom in združno mislijo pa nam odkrije podani Masarykov posebni pojem človeka in njegovega mesta v stvarstvu. Saj mora tudi prava združna misel že naprej pristati na povsem enako pojmovanje tega, kar je na človeku s v o j s t v e n o človeškega in ne tudi zgolj prirodno pogojenega. Samo na tej podlagi postaja kaj razumljivo oboje: znani M a s a r y k o v in znani z a d r u ž n i boj proti vsemu skrajnemu kapitalizmu na eni strani kakor tudi proti vsemu skrajnemu marksizmu na drugi. Masaryk in združna misel gledata v prvem redu na č l o v e k a in presojata šele s tega človečanskega vidika tudi vse gospodarsko delo in prizadevanje. Zato odpade za oba, za Masaryka in za združno misel podmena, kakor da bi bil človek in družba samo produkt neklih „gospodarskih“ sil in zakonitosti. Za oba velja nasprotno dejstvo, namreč da je tudi samo gospodarstvo produkt — d u h á, ki je torej do gospodarstva in vprav do gospodarstva v razmerju notranjega s m o t r a do vnanjega s r e d s t v a. In zato velja za oba, za Masaryka in za združno misel smo tak gospodarski red, kjer imata o b a prevažna dela človeškega življenja, namreč p o e d i n i c in družba gospodarske pravice in gospodarske dolžnosti. Kjerkoli je pa to razmerje tako, da ima samo poedinec gospodarske pravice, družba pa le gospodarske dolžnosti ali da dobi samo družba gospodarske pravice, poedinec pa le gospodarske dolžnosti, povsod tam prekmalu tudi ni več mesta ne za Masarykov

pojem človeka in ne za resnično združno delo in gledanje. Že omejnjeni Masarykov „sinergizem“ (sodelavnost) med prirodnim in duhovnim delom človeka poedinca se naravno nadaljuje v enakem sinergizmu med poedincem in družbo. Ta Masarykov stavek zadene obenem osnovno jedro njegovega, Masarykovega „demokratizma“ in ta Masarykov demokratizem, more, prenešen na gospodarsko polje, po vsem rečenem zmagati le ob enaki zmagi — združne misli.

Ni resničnega pokreta, za katerega bi ne jamčile tudi velike poedine osebnosti. Na take osebnosti se lahko sklicuje tudi združni pokret. Da, tako posebno osebno jamstvo lahko vprav združni pokret vidi in išče tudi v osnovni miselnosti velikega čehoslovaškega filozofa in Prezidenta Osvoboditelja T. G. Masaryka. In to jamstvo mora biti vprav za vse slovanske združnike še prav posebno dragoceno in tehtno.

E. J.:

Novi združni zakon

Dasi so imele vse politične stranke v svojih programih združni-kot posebno točko in so vsa ministrstva ob nastopu vlade poudarjala pomen združništva in enotne združne zakonodaje, vendar je poteklo 19 let po zedinjenju, preden smo dobili enotni združni zakon. Vsa ta leta so se vršili srditi in ogorčeni boji za in proti združnemu zakonu, oz. za in proti osnutkom zakona, ki so jih ministrstva izdelala. Kolikor nam je znano, je bilo napravljenih v teku časa 18 osnutkov združnega zakona, a proti vsem so nastopali gospodarstveniki, češ, da so v škodo narodnega in državnega gospodarstva. Na drugi strani zopet so združniki pritiskali za čimprejšnje vzakonjenje in čim ugodnejšo stilizacijo zakona.

Slednjič je bil letos sprejet zakon o gospodarskih zadrugah, in to v narodni skupščini dne 17. julija, senat pa ga je odobril dne 25. julija. V „Službenih novinah“ je bil zakon objavljen 24. septembra t. l. S tem je bil v našem združnem pokretu napravljen velik korak, zlasti s stališča enotnosti. Pomisliti moramo, da smo imeli glede združne zakonodaje do sedaj 6 raznih pravnih področij in 18 raznih zakonov, uredb in drugih zakonskih predpisov, ki so urejevali položaj in delovanje zadrug v Jugoslaviji. Za nekatere pokrajine predstavlja novi združni zakon prav znatno izboljšanje. Tako je tudi sedaj v Srbiji vsem stanovom in poklicem dovoljeno, da si osnujejo zadruge, medtem ko so doslej smeli imeti zadruge le kmetje in obrtniki. Nadalje so bile v Srbiji zadruge primorane, včlaniti se v določeni revizijski in poslovni zvezi. Tako so se morale kmetijske zadruge včlaniti v

Glavni savez srbskih zemljoradniških zadrug, obrtniške pa v Zemaljski savez zanatlijskih zadrug. Z novim zakonom odpadejo te omejitve in si zadruge same izberejo poslovno in revizijsko zvezo, pri kateri hočejo biti včlanjene. Tudi drugače prinaša srbijanskim zadrugam zakon mnogo novega.

Slovenskim zadrugam pa zakon ne bo prinesel kakšnih dalekosežnejših sprememb, razen nekaterim kreditnim zadrugam in zvezam. Razlog je v tem, da so v novi zakon v glavnem sprejeta načela, na katerih je slonel dosedanji temeljni avstrijski združni zakon iz l. 1873. z dodatnimi zakoni in uredbami, kakor tudi načela združne prakse pri nas. Pač pa ima novi združni zakon v administrativnem pogledu precej novosti, ki za naše razmere niso baš neobhodno potrebne. V splošnem moremo biti zadrugarji zadovoljni z zakonom, predvsem radi tega, ker imamo sedaj skoro vsa zakonska določila zbrana v enem samem zakonu, medtem ko so bile doslej določbe raztresene po raznih zakonih in uredbah.

Važna za nas je definicija gospodarske zadruge, ki jo prinaša novi zakon v čl. 1 pod točko 1) in ki se glasi:

„Gospodarska zadruga v smislu tega zakona je skupina neomejenega števila članov (zadrugarjev) s spremenljivim številom poslovnih deležev, v kateri vsak član neposredno sodeluje, in ki ima namen, da dviga gospodarstvo članov s skupnim vodstvom poslov po načelu vzajemne pomoči.“

Kakor vidimo, je pojem gospodarske zadruge zelo širokogrudno izražen in ga točka 2) istega člena še bolj razširi: „Zadruga se lahko bavi z vsakim nezabranjenim poslom, ki lahko dvigne dohodke ali zmanjša izdatke njenih zadrugarjev.“

V splošnem ostane glede poslovanja konsumnih in proizvajalnih zadrug vse pri starem. Za kreditne zadruge pa uvaja zakon nekatere omejitve. Tako se smejo kreditne zadruge in njihove zveze baviti samo s sprejemanjem vlog, najemanjem kredita, dajanjem posojil, posredovanjem pri zavarovalnih poslih in z nabavo sredstev kmetijske produkcije za račun svojih združnikov ter s komisijsko prodajo pridelkov svojih članov. Važna je določba, po kateri smejo kreditne zadruge svoja odvišna denarna sredstva nalagati samo pri svoji poslovni kreditni zvezi, a zveza zopet samo pri državnih, privilegiranih in samoupravnih denarnih ustanovah ali pri onih denarnih ustanovah, pri katerih imajo večino delnic, ali pa pri Združni banki, kadar bo ta ustanovljena. Novi združni zakon predvideva ustanovitev Združne banke za vso državo z istimi ugodnostmi, kakor veljajo za kreditne zadruge.

Glede združnih zvez prinaša zakon precej novih določb. Predvsem onemogoča cepljenje v številne majhne zvezne organizacije z

nezadostnim številom zadrug. Zveze, ki se na novo ustanovijo, morajo imeti takoj v začetku včlanjenih vsaj 300 zadrug. Dosedanje zveze lahko nadalje obstojajo, če so imele na dan objave zakona vsaj petdeset včlanjenih zadrug. Vsaka zadruga mora biti včlanjena v eni revizijski zvezi, tako da ne bo več divjih zadrug. Zakon predvideva za vsako vrsto poslov posebne zveze, tako da bi bile posebne revizijske zveze, posebne zveze za denarne posle, za blagovne posle ali za proizvodjalne posle. Vse zveze se morajo zopet včlaniti v Glavni zadružni zvezi, ki se po novem zakonu mora ustanoviti.

Z novim zakonom se osnuje poseben fond za pomoč zadružništvu, kamor se bo stekalo 10% čistega dobička Državne razredne loterije in 2% čistega dobička Državne Hipotekarne banke in Poštne hranilnice. Sredstva tega fonda se bodo uporabljala v glavnem za vršenje revizij in za pomoč proizvodjalnim zadrugam.

Seveda so predvidene v zakonu še neke predhodne odredbe, ki naj uravnavajo prehod iz starih pravil in določil v nove in ki so točno navedene v glavi XI. zakona z označbo termina, v katerem še veljajo stara pravila posameznih zadrug.

Za nas državne nameščence je važna glava XII. zakona, v kateri so nominativno navedeni vsi zakoni, uredbe, določila itd., ki izgube z objavo novega zakona svojo veljavo. Med njimi so seveda tudi razveljavljeni: zakon o zadrugah državnih uslužbencev od 3. decembra 1931 in obe uredbi od 5. decembra 1920 in od 12. maja 1928, a ne v celoti kot je to pri ostalih zadružnih zakonih. Tako ostanejo za dobo petih let v veljavi sledeči členi zakona o zadrugah državnih uslužbencev iz leta 1931:

V čl. 14, zadnji odstavek, ki se glasi: „Za dolg zadruge Zvezi odgovarjajo tudi oni zadrugarji, ki nimajo iz kateregakoli vzroka pismene izjave (pristopnice), da so vplačali vpisnino in delež. Za manjkajoče pismene izjave (pristopnice) nosijo neomejeno materielno odgovornost člani upravnega odbora.“

Nadalje čl. 56, ki govori o zadolžitvi zadrug pri Zvezi ali izven Zveze, o pogojih, pod katerimi dobe kredit pri Zvezi, o pravici Zveze sklicati zadrugin izredni občni zbor, o likvidaciji zadrug in o tem, da se od službenih prejemkov državnih uslužbencev lahko ubirajo terjatve zadrug in Zveze.

Prav tako člen 57, po katerem se morajo zadruge, ki so osnovane po zakonu iz leta 1931, včlaniti v Zvezi nabavljajalnih zadrug v Beogradu.

Posebno važno za vse je, da ostanejo določbe člena 70. še v veljavi. Ta člen vsebuje namreč določbo, da se mora vsem državnim uslužbencem odtegovati od službenih prejemkov, in to od uradnikov po Din 10'—, od ostalih uslužbencev pa po Din 5'— mesečno v 36 za-

porednih obrokih. Ker so se ti odtegljaji pri starejših uslužbencih že izvršili, morajo vsi v prihodnjih petih letih novovstopivši in novosprejeti označene prispevke v korist Zveze vplačati.

Ravno tako ostane za pet let še v veljavi člen 73, ki določa, kako se ima čisti dobiček Zveze razdeliti, dalje člen 82, po katerem mora država brezplačno odstopiti zadrugam poslovne lokale in zemljišča, kolikor je to mogoče, in člen 83, ki dovoljuje članstvo v zadrugah tudi uslužbencem samoupravnih teles in komor.

Brez vsake omejitve na čas pa ostane v veljavi določba iz člena 70, točka 4, drugi odstavek, ki se nanaša na že preje omenjene odtegljaje po Din 10 — in Din 5 —, ki se glasi: „Tako zadržane zneske izplača Zveza po smrti onega, ki so mu bili zneski odtegnjeni, njegovim pravnim naslednikom, ako to zahtevajo.“

S temi vrsticami smo naše članstvo samo opozorili na novi združni zakon.

Priporočamo vsemu članstvu, posebno upravam zadrug, da ga točno preštudirajo, ker nasprotniki združništva se že oglašajo in nastopajo proti njemu.

Sedaj, ko to pišemo, že divja boj okoli zakona, in to tako v vrstah nezadruharjev kot v vrstah zadrugarjev. Neka skupina teh slednjih se je posebno ogrela za oživotvorjenje Glavne združne zveze in — Zadržne banke. Vsi pravi in dobri zadrugarji pa gledamo z zelo deljenimi občutki na njih delo in stremljenje, ker imamo občutek, da jim ni toliko za dobro združništvo, kot za mesta v teh institucijah. Vederemo!

Nova uredba o nadzorstvu zavarovalnih podjetij in naša podporna društva

Dne 1. III. 1937. je izšla že 8 let napovedana uredba o nadzorstvu zavarovalnih podjetij, pod katere spadajo sedaj tudi vseh vrst podporna društva za primer smrti ali bolezni (pokojninski zavodi, bolniške blagajne, pogrebna društva itd). Uredba napoveduje, da bo glede nadzorstva nad podpornimi društvi izšel še poseben pravilnik. Po besedilu uredbe, s katero mora biti pravilnik v skladu, lahko pričakujemo, da pravilnik ne bo sentimentalen. Uvaževati je bilo baš treba novejša primere nesolidnega obratovanja nekaterih zavarovalnih podjetij.

Primer Feniksa, ki je skrahiral predvsem zaradi podtarifiranja; in še razni drugi primeri so morali izzvati reakcijo in obrambo pred izkoriščanjem in varanjem preprostega in neukega ljudstva.

Tudi v naših podpornih društvih ni bilo vse v najlepšem redu. Svoječasni sklep mariborskega podpornega društva, da se izplačuje akontacija na posmrtnino, je bil preračunan tako, da bi se blagajna temeljito izpraznila že v letu 1931. Vsi ugovori proti temu so bili v letu 1927 še zaman. Referat, ki ga je o stanju društva sestavil komisarjat, je imel nekoliko odmeva, pa samo par mesecev, potem pa je zopet vse zaspalo. —

V ljubljanskem podpornem društvu smo nekateri že v letu 1925 in 1926 opozarjali, da je kalkulacija nepravilna in da je treba vzlic humanitarnemu namenu društva tudi s svinčnikom računati. To bi bilo potrebno predvsem v interesu starejših članov, da se zanje pravočasno nabere potrebna rezerva za izplačilo posmrtnine. Predlagal sem takrat, naj se zviša članarina na 9 Din po članu, s čimer nam bi bila zasigurana podpora po 4000 Din. Sprejet je bil predlog, da se poviša članarina začasno od 5 na 6 Din, in da se bo članarina prihodnja leta povišala.

Toda že naslednja leta se je začela licitacija za povišanje — podpore. Delo odbora je obstojalo potem samo še v obrambi takratnega stanja in razmerja med članarino in podporo. Pri tem obrambnem delu, ki je bilo končno le v korist starejših, a neuvidevnih članov, so se začeli tovariši deliti vedno bolj jasno v računarje in neračunarje. Prvi so si stavljali važna vprašanja, na pr.:

1) Imamo nad 2000 starejših članov, za katere je treba imeti za posmrtnino pripravljenih ca. 8.000.000 Din. Odkod naj vzame društvo ta denar?

Po principu medsebojne pomoči bi morali prevzeti to breme na sebe mlajši člani in doplačati, v kolikor so prejšnji člani plačevali premalo.

2) Mlajši člani, katerih članska doba bo obsegala povprečno 25 let, morejo v tej dobi povprečno plačati (po 6 Din mesečno) samo po 1800 Din. In tudi pri teh bi društvo izgubilo po 2.200 Din na člana. Kdo naj tedaj plača primanjkljaj za starejše, in kdo še za mlajše člane?

Te in take pomisleke smo imeli in prosili smo, da nam člani pomagajo in čimpreje uredijo ta vprašanja. Kajti vsako zamujeno leto pomeni efektivno izgubo za društvo in vse, kar se je preje premalo vplačevalo, je treba pozneje nadoknaditi.

Medtem pa je izšel zakon — uredba o nadzorstvu zavarovalnih podjetij in nekako istočasno se je pojavila v našem podpornem društvu skupina ljudi, ki so hoteli reševati podporno društvo po „podpornem sistemu“. —

Sedaj je prilika, imajo možnost in dolžnost, da zagovorniki tega sistema odgovorijo i nadzorni oblasti i članstvu, kako se naj s tem si-

stemom rešujejo naša vprašanja. Nadzorna oblast ne bo zahtevala nič več in nič manj kot to, kar zahtevajo člani sami: realnost, solidnost in sigurnost.

Dvomim, da bi se dali z besedo „podporni sistem“ pričarati milijoni, ki bodo manjkali v kratkem času, če hočemo izplačevati vsem članom še po 4000 Din. In če bi se dalo s „podpornim sistemom“ trajno iz 1800 Din napraviti kar 4000 Din, bi bilo dobro, da se ta recept priporoči tudi finančnemu ministru, ki nam bo lahko po njem zvišal plače za 125%.

Tovariši, stvar ni tako preprosta! Treba je študija o tem kompliciranem vprašanju, moramo ga razumeti in zdaj moramo najti izhod iz zagate, ki bi začela nastajati po 5—10 letih in je že nastala radi uredbe o nadzorstvu zavarovalnih podjetij. Mesto študija in anket pa je našim članom bolj pri srcu to, kdo bo zmagal pri volitvah. Če bi vedeli, kako težko, delikatno pa odiozno delo jih čaka, bi se za „zmago“ ne ogrevali. Zgodilo se je, da so dobili volilno bitko tisti, ki so bili preje protivniki računanja, tisti, ki so preprečili naložbo denarja v stanovanjsko hišo na Tyrševi cesti ali prenos v Kreditno zadružno in tisti, ki so leta in leta licitirali na višjo podporo, ter končno tisti, ki so preje omalovaževali življensko vprašanje našega podpornega društva.

Želimo jim, da bi našli več podpore, kot so jo sami nudili onim, ki so hoteli preje pravočasno rešiti ta vprašanja. Po ca 300.000 Din letno je podporno društvo v Ljubljani izplačevalo več podpor, kot bi smel dovoliti dober računar, Maribor podobno, sedaj imajo novi ljudje priliko, da to popravijo. — k.

ŽENA IN DOM

Bodoči dom

Kako srečna je mlada žena, ko začne živeti v domu, kjer je okrog nje vse lepo novo. In vse njeno! Njena sreča je tem večja, če zna enako čustvovanje vzbuditi tudi v svojem možu. Je namreč malo mož, ki bi se tega sami od sebe zavedali. Treba jih je na to šele spomniti.

Toda preden je dom prijetno in popolno opremljen, je dosti skrbi in še več izdatkov. Nikdar ne pridejo prihranki tako prav kakor takrat, ko se pripravlja bala. Na toliko stvari je treba misliti in vse bi imeli radi prvovrstno. Nobena nesreča ni, če bala ni prvovrstna, toda stvari morajo biti vsaj srednje dobre. Slabe stvari ostanejo vedno slabe in se kaj hitro uničijo. Na to je posebno gledati, kadar kupu-

jemo blago za rjuhe in drugo posteljno, namizno ali kuhinjsko perilo. Raje malo manj komadov, pa to boljše.

Za rjuhe dobimo blago v združni prodajalni v kotonini, šifonu in platnu. Platno je lepo, prijetno za občutek, toda večno zmečkanò. Močan šifon je za rjuhe najboljši in prav tako za blazine. Blago za rjuhe dobimo v naši prodajalni v širini 150, 180 in 200 cm. Blago za blazine pa tudi v širini 80 in 90 cm. Zelo lepe blazine so tudi iz blaga damast. Lepo se perejo in likajo. Za hudo zimo, posebno za tiste domove, ki nimajo primerne prostora za sušenje perila, prihajajo v poštev barvaste flanelaste rjuhe. Imamo jih v naši prodajalni v vseh nežnih barvah.

Odeje vseh vrst dobite prešite v klotu ali svili, izgotovljene ali napravljene po naročilu, volnene odeje (deke) s svilenim obrobo ali pa cenejše mehke bombažaste v živahnih barvah. V domači prodajalni dobite tudi primerno blago za novodobno pernico v progah, kakor je bila popisana v eni lanskih številc „Zadruharja“.

Perje za blazine in pernice. Fini puh, čohano in striženo perje imamo v trgovini stalno na zalogi.

Inlet za blazine in pernice imamo ga v beli, roza in modri barvi. Širina blaga je: 80×120 cm, 140×160 cm. Pri inletu moramo posebno skrbno paziti na dobro kvaliteto. Kaj nam pomaga, če kupimo slabo blago, da nam perje na vseh koncih in krajih uhaja. Če nočemo, da nam perje leži po vseh oblekah, mobiljah in preprogah, moramo si nabaviti boljšega.

Blago za žimnice. Na razpolago je gradel, to je navadno črtasto blago in pa damast, svetlo rožasto blago v modri, sivi in zlato-rumeni barvi.

Žimna. Bela, rjava in črna ter morska trava je v združni trgovini stalno na zalogi.

Brisače. Frotirke, bele in barvaste, večje in manjše, potem bele finejše in cenejše, že izdelane in na meter.

Namizne garniture. Prti in prtiki, že izgotovljeni ali pa na metre. Imamo jih v vseh kvalitetah, od navadnih bombažastih pa do najfinejših iz damasta.

Kuhinjske brisače in prtike v veliki izbiri.

Zavese in posteljna pregrinjala. Široko, mehko vzorčkasto blago na meter ali pa že izdelane zavese in posteljna pregrinjala za eno ali dve postelji. Vse tudi v cenejši izdelavi in veliki izbiri.

Voščeno platno za kuhinjske mize in police v beli in drap barvi ter v raznih drugih lepih, drobnih vzorčkih. Širina platna je 85, 100, 115, in 138 cm.

Kuhinjska posoda, sivo-rjava, emajlirana. Jed je v takih posodah zelo okusna in umita lepa za pogled. V združni prodajalni dobimo v tej vrsti kuhinjske posode prav vse lonce, lončke, kozice in sklede.

Jedilni pribor za jedilnice in kuhinje. Krom, alpaka in jekleni pribor v moderni izdelavi. Prav zdaj je dospela nova pošiljka jedilnega pribora, ki je tudi v ceni pristopen.

Porcelan. Naša prodajalna je pravkar dobila tudi veliko zalogo najmodernejšega porcelana. Namizni porcelan se bo dobil v gladki beli barvi in v črtastih in rožičastih vzorcih. Gre pa tu pred vsem za obliko posode. Moderna posoda je vsekako malo drugačna kakor predvojna. Nevestam priporočamo posodice za omako. V teh ni novih vzorcev, ker se jih gospodinje tako malo poslužujejo, pa so vendar prav te posodice tako potrebne na mizi, kadar imamo k mesni jedi tudi omako. Kako vse lepše in boljše je, če serviramo omako posebej, namesto kar na velikem krožniku. Koliko manj nevarnosti za namizni prt! V porcelanu imamo potem tudi najrazličnejše kavne in čajne garniture ter garniture za črno kavo. Pomniti pa je treba pred vsem: za čaj volimo fini, tanki porcelan, za kavo lepi, debelejši porcelan in za črno kavo tudi tanke skodelice. Poleg boljšega porcelana imamo v domači trgovini stalno na zalogi porcelan za vsakdanjo kuhinjsko uporabo: krožnike, sklede, skodelice i. t. d.

Stekleni izdelki. Servisi za vino in liker, čaše za vodo, litrske, pollitrske in manjše steklenice, steklene vaze in vse drugo stekleno blago, ki je pri vsakem gospodinjstvu potrebno.

Umivalne garniture, fine porcelanaste in emajlirane v vseh velikostih.

Preproge v lepih vzorcih, tekači, fini pirotski predposteljnjaki ter predpražniki v vseh kvalitetah.

Za ženine

Moške poročne obleke so še vedno najlepše temne. Izgleda, da se ta moda ne bo nikdar menjala. Črna obleka daje možu videz resnosti in dostojanstvenosti. In tak je resnično takrat, ko se poroči, odreka svobodi in prevzema nase skrb in odgovornost za bodočo rodbino.

V blagih za moške obleke ni toliko izbire kakor pri ženskih. Lepa črna barva in fina kvaliteta, je vse, kar se more zahtevati za tako obleko. Zato se delajo poročne obleke po največ iz finega črnega kamgarna. Še lepše pa kakor vsa črna obleka je modni marengo za suknjič in k temu modne črtaste hlače. Gospodje, ki se bodo zanimali letos za svojo poročno opremo, naj pogledajo ob priliki zalogo v naši prodajalni. V galanterijskem oddelku imamo fine bele moške srajce,

kravate in metuljčke vseh vrst, nogavice, triko perilo, rokavice, robce in druge majhne potrebščine za gospode. V oddelku za čevlje pa dobijo gospodje lepe semiš čevlje, okrašene z lakom.

Nevestina oprema

Moda svetlih in dolgih oblek je iz mest izginila. Preselila se je na deželo. V najhujši zimi vidimo kmetsko nevesto v beli svileni obleki in brez plašča iti k poroki. Marsikatera kmetska nevesta se takrat prehladi, da ima dovolj za vse življenje. Ženska je vedno rada lepa. a na svoj poročni dan, ko ve, da jo bo gledalo toliko ljudi, si pa to še najbolj želi. Vendar postaja v mestih čedalje bolj običaj, da se dekleta poročajo kar v kostumih, včasih, če so pred potovanjem, pa še v strogo športnih.

V zimskem času torej ne lahkkih oblek, ako nimamo primernega plašča, ki ga oblečemo čez tako obleko. Na razpolago imamo v naši prodajalni toliko raznovrstnega blaga, ki prihaja v poštev za poročno obleko. Blago, ki smo ga opisali pod poglavjem za večerne obleke, je primerno tudi za poročne; tudi razni sateni, ker so kompaktni in topli. Pa tudi volnena blaga, kakor na primer volneni žoržet ali volneni krep, so za take obleke v zimskem času lepi.

V zimskem času naj bo tudi spodnja obleka topla. Svileni perilo je lepo, toda če ni iz prave svile, je mrzlo. Zato je priporočljivo, nabaviti lepo mehko in fino volneno perilo. Zdi se mi, da ima naša prodajalna volnene izdelke znamke „Mako“, ki se lepo nosijo in perejo. Tudi zimske spalne srajce naj bodo z dolgimi rokavi. Med poletjem in zimo je treba ločiti. Saj so tudi spalna oblačila z dolgimi rokavi lepa, samo sami moramo izbrati blago in kroj. Na željo nam v domači šivalnici hitro napravijo po našem okusu. V galanterijskem oddelku dobijo potem neveste tudi vse ostale potrebščine: nogavice, rokavice, robčke, torbice, toaletne potrebščine i. t. d.

L. M.

Letošnje večerne obleke

Nosile se bodo iz raznih svetlih krep satenov, čipk in še nekega drugega modernega blaga, ki ga vidimo to zimo prvič na trgu. V združni prodajalni imajo to blago v temnomodri in črni barvi. Kvaliteta blaga spominja na krep saten, vzorec pa na čipke. Dno blaga je motno, vzorček pa, ki je zelo gost, je delan na bleščeči svili. Obleka iz takega blaga ne potrebuje nobenega okraska, kvečjemu lepo umetno rožo. Vzorec spominja na starinsko blago, na obleke, ki so jih nosile naše prababice. Zato morajo biti obleke iz tega blaga še posebno lepe, če so napravljene po starinsko-modernem kroju: obtis-

njena jopica in bogato nagubano krilo. Te vrste blago tudi ne pride nikdar iz mode, in iz bogate obleke, ki smo jo imeli letos za posebne prilike, pozneje lahko prenavajamo po mili volji.

Moda večernih ali plesnih oblek je še vedno dolga. Toda to velja za velika mesta, kjer se udeleženci večernih zabav vozijo z avtomobili. Pri nas učinkuje taka obleka naravnost smešno. Nimamo ne salonov, ne vseh ulic ne cest asfaltiranih, ne avtomobilov na razpolago. Do 20 cm od tal segajoča obleka, je pri nas za vsako večerno prireditve dovolj dolga. Lepota obleke naj bo raje v blagu in njenem kroju.

Oblekca ali plašček za štiriletno deklico

Kroj raglan je bodisi za deklico ali dečka najbolj primeren. Pri deklici oblekca in plašček, pri dečku samo plašček. Kroj raglan nima mere v ramenih in se zato morejo tako napravljene stvari nositi dalj časa kakor z všitimi rokavčki. Tudi nimamo kroja raglan točno za določeno starost. Po kroju, ki je napravljen za štiriletno deklico,

napravimo lahko oblekco ali plašček za 2, 3, in pet let starega otroka. Kroj raglan ima namreč to lastnost, da mora biti ohlapen preko ramen, in uredimo potem samo dolžino oblekce in rokavčkov. Če pa hočemo kraj zmanjšati ali povečati, napravimo takole: Preko prsne in hrbtne širine in širine rokavčkov v zgornjih delih, kjer je izrez za rokav, kraj prerežemo. Isto napravimo po sredini dolžine vsakega dela. Če želimo kraj povečati za eno leto starosti, razširimo prerezane dele za dober cm, če ga

pa želimo za eno leto zmanjšati, ga po prerezu položimo drug na drugega za dober cm. Količkaj spretna roka opravi to delo brez težkoč.

Oblekca je spredaj zapeta z gumbi. Prav otroke je tako težko oblačiti preko glave. K taki oblecki tudi enake hlačke.

Kroj za oblekco dobite v naši združni prodajalni pri poslovodju manufakturnega oddelka. Stane skupaj s krojem za hlačke Din 6.—, s poštnino Din 6'50. Pri naročilu po pošti člane lahko obremenimo za ta znesek. Na kroju je označeno, kje in kako ga je treba povečati ali zmanjšati.

Za štiriletno deklico potrebujemo 80 cm širokega blaga 2'50 m, 130 cm širokega blaga 1'50 m in 140 cm širokega pa 1'40 m.

Tako oblekco lahko napravimo iz vsakršnega mehkega blaga. V naši prodajalni imajo lepo volneno flanelo ali pa karirasto športno in bombažasto. Za boljše oblekce tudi tanko volneno blago, kaša, krimmer ali gladko z barvastimi vozalčki. Pa tudi boljša vrsta barhenta prihaja v poštev.

Plašček delamo iz nepremočenega, mehkega volnenega blaga. Tudi tako je v veliki izbiri v naši trgovini. Plašček s krojem raglan, lahko nosi otrok najmanj 3—4 leta.

ČEBELARSTVO

X. R.:

Nekaj važnih podatkov iz čebelnega življenja

Roj ima 1 matico, do 500 trotov in 7.000—25.000 čebel ter tehta 1 do 3 kg.

Matica izleže od februarja do avgusta dnevno 300—2.500 jajčec, v celem letu do 150.000, v celem svojem življenju do 500.000.

Čebela otrpne pri +7° do +10° C, preneha delati pri +37° C, a najbolj pridno izletava pri +22° do +25° C.

Razvitek traja

pri matici:	3 dni jajčece,	6 dni ličinka,	7 dni buba,	skupaj 16 dni
pri trotu:	3 „ „	6 „ „	15 „ „	24 „
pri čebeli:	3 „ „	7 „ „	11 „ „	21 „

Matica doseže 3—5 let, trot živi od maja do julija (avgusta), a čebela 45 dni do 9 mesecev.

Matica meri po dolžini	16—18 mm,	z razpetimi krili	24 mm	in tehta	0'16—0'21 g
čebela „ „ „	12—13 mm,	„ „ „	25 mm	„	0'11 g
trot „ „ „	15 mm,	„ „ „	28 mm	„	0'23 g

Ob dobri paši nanosi družina, ki ima

20.000 čebel:	dnevno	$\frac{1}{4}$ kg	medu,	letno	0 kg	rojev	da 0,	za zimo	rabi	8 kg	medu
50.000	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„	„
40.000	„	„	2 kg	„	„	10 kg	„	„	2	„	10 kg
50.000	„	„	3 kg	„	„	25 kg	„	„	3	„	11 kg

Družina izdelava $\frac{1}{4}$ kg do $\frac{1}{2}$ kg voska. Za 1 kg voska se računa, da potrebujejo čebele 10 kg medu in 1 kg obnožine.

Močna družina ima ob času rojenja 1 matico, 2000—5000 trotov, 30.000—40.000 čebel, 60.000—70.000 zaleženih celic ter 1—15 matičnjakov. Na kvadratnem decimetru ima na obeh straneh sata 850 čebelnih ali 510 trotovskih celic.

Vosek postane mehkejši pri 30° C, topi se pri 63° C.

Specifična teža voska je 0,95—0,96 g, medu 1,39 do 1,43.

Toplota v panju pozimi 20—22° C, poleti 25—35° C.

Sat v AŽ panju ima približno 936 cm² površine z ene strani, z obeh strani torej 1.872 cm²; AŽ panj na 9 satov ima torej 16.848 cm² površine satja. Teoretično je na 1 satu do 15.612 čebelnih celic, a na 9 satih do 143.200.

KUNCEREJA

Odkupovanje volne

Zelezničarska splošna gospodarska zadruga je začela z odkupovanjem volne oz. dlake angorskih kuncev za lastno majhno predilnico, ki bo pričela obratovati predvidoma okoli novega leta 1938 v Kranju pod vodstvom strokovnega učitelja na drž. tekstilni šoli.

Poleg angorske volne bomo odkupovali od članov tudi lepo oprano ovčjo volno. Pri tem se bomo držali teh-le smernic:

Količine izpod 250 gramov ($\frac{1}{4}$ kg) se ne bodo sprejemale.

Članom priporočamo, da volno osebno prinesejo, ker se bo v njihovi prisotnosti volna tehtala.

Od mestnih trošarinskih organov v Ljubljani je zahtevati pri plačilu trošarine izkaznico za zopetni izvoz. To izkaznico je treba pri oddaji predložiti zadrugi. Po prevzemu se bo volna tekom 14 dni podrobno pregledala, sortirala in ocenila. Rezultat se bo lastnikom takoj sporočil. Če je dotičnik s cenitvijo zadovoljen, naj takoj odgovori, nakar se mu bo izkupiček nakazal. Če ne dobimo v teku 8 dni odgovora, bomo smatrali, da je na cenitev pristal in mu nakažemo odpadajoči znesek.

Sprejemali bomo za sedaj samo česano in čupano (naskubljeno) volno v dolžini 5 do 10 cm in više, ki pa ne sme biti pomešana s krajšo

nastriženo volno. Volna ali dlaka mora biti popolnoma snažna, snežno bele barve, brez vsakršnih odpadkov slame, sena, blata, naftalina, ovsa in slično, biti mora brez moljev in moljevih jajc, brez svaljkov (filca). Tudi ne sme biti v kepah.

Cena volni je Din 300.— za kg (ali 30 par za gram) navzdol, kar je odvisno od celotne kakovosti volne. Volno, ki že na prvi pogled ne bo ustrezala prednjim zahtevam, bomo ali zavrnilo ali pa podrobno pregledali, sortirali in ocenili; za pregled in sortiranje take volne bomo računali 30.— Din za kg in se bo odpadajoči znesek odtegnil od celokupnega izkupička.

Pozneje bomo prevzemali tudi krajšo volno, volno v svaljkih in zamazano volno. Zato priporočamo, da tudi krajšo volno shranjujete v dobro zaprtih posodah in je z drugo volno ne mešate, ker s tem zmanjšujete vrednost volni. Vrednost mešane volne se računa po najslabši primesi, ki je primešana.

Za vsakega rejca je torej zelo važno, da pazljivo in vestno sortira, pregleda in shranjuje načesano volno vsakokrat, ko živalce krtači ali češe.

Prevzem volne se bo vršil v prostorih „Žegoze“ dnevno, razen sobot, nedelj in praznikov od 8. do 12. ure in od 14. do 18. ure.

Prosimo vse, da se zanimate, kdo od aktivnih in upokojenih železničarjev redi navadne domače kunce, in nam sporočite njihove naslove. Za rejo angorskih kuncev pa skušajte zainteresirati tudi svoje sosede, znance, prijatelje, gg. učitelje itd.

RAZGLEDI

Boj proti tuberkulozi

Protituberkulozna zveza v Ljubljani, ki se je leta 1936 preosnovala iz prejšnje „Osrednje protituberkulozne lige v Ljubljani,“ je osrednja organizacija protituberkuloznega gibanja v dravski banovini. Njen namen je, baviti se z vsemi vprašanji, ki so posredno ali neposredno v zvezi z bojem proti tuberkulozi. V doseg tega namena prireja Zveza predavanja, priobčuje v časopisju primerne članke, sodeluje v vprašanjih, ki se tičejo reform v stanovanjskih razmerah, skrbi za zdravstveno zaščito vajencev in dece, osobito iz rodbin, ki so po jetiki ogrožene, sestavlja in predlaga predloge javnim korporacijam glede dopolnitve zdravstvene zakonodaje in administracije, ustanavlja protituberkulozne lige v raznih krajih dravske banovine, pred-

vsem protituberkulozne dispanzerje, ki jih je zdaj v Sloveniji 14, med katerimi sta samo 2 državna (v Mariboru in Celju).

V odboru so odlični predstavniki našega zdravstva in javnega življenja; predsednik je znan socialni delavec dr. Joža Bohinjec, ravnatelj OUZD, tajnik je primarij dr. France Debevec, upravne posle pa vrši višji rač. svetnik v pok. J. Skalar.

Po današnjem stanju je v Protituberkulozni zvezi organiziranih 52 krajevnih lig, od katerih nekatere prav vzorno delujejo, tudi s tem, da delijo podpore revnim jetičnim bolnikom, nakazujejo mlečne porcije itd.

Protituberkulozna zveza izdaja svoje lastno glasilo „Delo proti tuberkulozi“, ki prinaša razne aktualne članke o boju proti tuberkulozi.

Četrta števil. „Dela proti tuberkulozi“ prinaša poleg drugega tri daljše razprave, s katerih vsebino naj naše čitatelje prav na kratko seznanimo.

Primarij dr. Minař, specialist za kir. ortop., obravnava problem kostne (osteoartikularne) jetike v dravski banovini.

Borba zoper kostno tuberkulozo, izvaja g. primarij, je starega izvora. Richard Russel (v prvi polovici 18. stol.) je duševni oče te borbe. Prvi je spoznal važnost zdravljenja kostne tbc ob morju. Praktično sta njegovo idejo izvedla angleška zdravnik Letson in Lethar, ki sta ustanovila l. 1796 zdravilišče za skrofulozne otroke na angleški obali v Margate. Sledila so slična zdravilišča po vseh kulturnih državah. Danes razpolaga n. pr. Francija s 54 bolnišnicami in podobnimi ustanovami, namenjenimi za zdravljenje kostne tbc. Povprečno pride v Franciji ena postelja na 3.500 prebivalcev. Isto razmerje izkazuje statistika za Dansko. Avstrija ima eno posteljo na 2.000, Nemčija na 10.000, Belgija na 7.700, Češkoslovaška na 12.000, Rusija na 20.000, Poljska na 77.000 prebivalcev. Jugoslavija ima samo eno zdravilišče v Kraljevici, ki šteje 120 postelj, in majhno privatno zdravilišče v Sremskih Kamencih pod Fruško goro s 40 posteljami; procentualno pride torej ena postelja na 100.000 prebivalcev.

V dravski banovini moramo računati letno s 600—700 pacientov z osteoartikularno tbc. Ti pacienti se zdravijo pomešani med ostalimi bolniki, kar bi absolutno ne smelo biti. Borba zoper kostno tbc bo uspešna le, če bomo razpolagali z zadostnim številom postelj v državni bolnici v Ljubljani in v banovinski bolnici v Mariboru. Protituberkulozna zveza naj stavi ministrstvu narodnega zdravja predlog, da se dodeli ortopedičnemu oddelku splošne drž. bolnice v Ljubljani 60 postelj za zdravljenje osteoartikularne tbc, kakor se je to odredilo brez vsake škode in posebnih finančnih žrtev glede oddelka za prsne bolezni. Slični odsek naj se osnuje tudi v Mariboru. Z realizacijo teh

odsekov, nadalje z napravo sezonskih taborišč in okrevališč brez zdravniškega nadzorstva v gorskih krajih in ob morju bo storjen pomemben korak v borbi zoper to socialno bolezen. To bo prva etapa delovanja protituberkulozne zveze. Potem bo šele mogoče misliti na nadaljnje probleme, namreč na zgradbo modernega gorskega sanatorija na naših Karavankah za celo Jugoslavijo.

Primarij dr. Fr. Debevec razpravlja o vprašanju: Kateri zavodi so nam v boju proti jetiki potrebni?

Ves boj proti tbc, pravi avtor, obsega v glavnem tri naloge:

- 1.) Izolacijo ter z njo združeno odstranitev kužne nevarnosti,
- 2.) zdravljenje,
- 3.) socialno skrbstvo nujnih bolezenskih primerov izven bolniških zavodov.

Zdravljenje naj se vrši v specialnih zavodih, bolnicah in zdraviliščih. Pri tem pa je potrebno:

- 1.) da oskrbnina ne presega višine v sedanjih bolnicah.
- 2.) Oskrbovalni stroški morajo biti brez izjeme za vsakega sprejetega bolnika zagotovljeni in realni, ne glede na to, ali jih plačujejo bolniki sami, država, samouprava, bolniška blagajna i. t. d.
- 3.) Sprejem mora biti vsak čas mogoč, podobno kot v bolnici.
- 4.) Zdravljenje mora biti v indiciranih primerih omogočeno vsakemu bolniku za minimalno potrebno dobo.
- 5.) Ti zavodi naj bodo prvenstveno namenjeni gospodarsko šibkim slojem. Premožni ter bolniško zavarovani, ki jim je sprejem v klimatska zdravilišča sedanjega tipa omogočen, bi se v te zavode sprejemali le začasno, v nujni potrebi in z namenom poznejše oddaje v sanatorij.

Seveda morajo imeti ti specialni zavodi čim več higienskih prednosti pravega klimatskega zdravilišča. Notranji ustroj zavodov tega tipa naj bo nekako v sredini med današnjo bolnico in klimatskim zdraviliščem. Oprema v takem domu mora biti v pogledu higiene čim popolnejša, prostori ločeni za odprte in zaprte primere, laže in težko bolne. Neozdravljivi, brezupni primeri bi v te zavode ne spadali. Težki kužni, neozdravni jetičniki so silno breme, ki slabo vplivajo in ovirajo napredok zdravja drugih bolnikov. Za take jetičnike bi bili potrebni posebni azili (domovi, hiralnice).

Na vprašanje, kje naj se ustanovijo opisani specialni zavodi za bolne na pljučih, odgovarja avtor, da naj se nahajajo taki zavodi ali v okviru splošne bolnice, ali sami zase v neposredni bližini krajevnega središča, na njega periferiji ali prav blizu mesta, na kraju, ki ima najbolj povoljne klimatske in higienske pogoje: mirna, sončna južna lega ali ob gozdovih, zavarovanost pred mrzlimi vetrovi, brez večjih industrijskih obratov v bližini.

Ko je avtor tako v glavnih obrisih podal zahtevke, ki jim morajo ustrezati opisani zavodi, pravi, da bi se moral ta tip čimprej realizirati kot terapevtsko središče za tuberkulozna obolenja v vsaki večji pokrajini: v Ljubljani s kapaciteto najmanj 120 postelj, v Mariboru z najmanj 80 posteljami, pozneje tudi v Celju, Ptuju in Murski Soboti s kapaciteto po 80 postelj.

Dolžnost države in družbe je, tako zaključuje, skušati vsakomur v bolezni nuditi terapevtski minimum (t. j. priliko, da se zdravi vsaj minimalno dobro v skromnem zdravilišču ali domu). Tak splošen minimum zdravljenja pa je v klimatskih sanatorijih sedanjega tipa zlasti v Jugoslaviji, pa tudi v sosednjih državah Balkanskega polotoka iz finančnih razlogov neizvedljiv. Zato moramo storiti to, kar se storiti da. Pogoji za to so pri nas dani, treba je samo dobre volje.

Dr. R. Neubaer govori v tretji razpravi o oskrbi odprte tuberkuloznih.

Kam z bolnikom, ki je radi odprte tuberkuloze pljuč nujno potreben zdravljenja?

V bolnico? Tam je vse polno, tam lahko ostaneš samo kratek čas, dobiš par injekcij, potem pa te pustijo domov. V zdravilišče? Spet vse polno in pa: kdo bo plačal oskrbnino? Na Golniku smo sicer ustvarili toliko postelj z znižano oskrbnino, da odtehtajo srednji oddelek pri kaki bolnici, toda spričo dejanske potrebe je vse to mnogo premalo.

Kaj nam je potrebno? V prvi vrsti pač bolniških postelj za naše bolnike; večje in manjše oddelke pri obstoječih bolnicah.

Zakaj pa ne samostojne bolnice? Saj ni dvoma, da bi bilo lepo, ako bi imeli zavod, recimo 200 postelj. Toda tak zavod prav za prav že imamo. Nič drugega ni treba, kakor da prevzame država ali banovina vsa bremena, ki tlačijo naše zdravilišče na Golniku. Ako hočemo naprtiti posebno bolnico večjega stila in v res dobrih klimatskih prilikah, tedaj razdalja nekoliko kilometrov od večjih središč ne pomenja mnogo. Zidajmo torej tako bolnico v okvirju zdravilišča na Golniku. Berlin ima na pr. svoj „Waldhaus Charlottenburg“ ca 40 km od mesta. Paris svoj sanatorij Bligny prav tako daleč i. t. d. Vzorcev je dovolj, lastnih tipov protituberkuloznih zavodov pa ne bomo ustvarili in nam jih tudi ni treba.

Velikost bolnic ozir. oddelkov je odvisna od dejanske potrebe. Ljudje se namreč ne dajo vedno brezpogojno osrečiti na način, kakor bi mi hoteli. Vzemimo, da bi res imeli za vsakega tuberkuloznega posteljo za 3 mesece na razpolago; vzemimo, da bi vse stroške krila država, vzemimo, da bi država skrbela tudi za družine bolnikov, dokler se le-ti nahajajo v bolnici: milo rečeno 50% bolnikov bi se ne

zateklo v bolnice. Tudi s silo bi ne bilo dosti opraviti, to so videli tudi drugod. Pri svojih računih bodimo torej previdni in reelni!

Gradimo le skromne, toda dobre oddelke pri bolnicah.

*

Tako smo predstavili našim čitateljem pomen Protituberkulozne zveze, njenega dela, njenih ciljev ter njenega glasila. Priporočamo vsem, da se za to delo zanimajo, da pristopajo kot člani k zvezi in se priglase kot naročniki njenega glasila. Glasilo „Delo proti tuberkulozi“ znaša pri šestkratnem izhajanju letno Din 10.— Naroča se pri Protituberkulozni zvezi v Ljubljani, Gosposvetska cesta 2/II.

Cenimo človekoljubno delo, kjerkoli se pojavlja, sodelujmo po možnosti povsod, kjer gre za lajšanje gorja našega bližnjega!

Pripominjamo še, da tudi Protituberkulozni zvezi ni ostalo neznan, kar smo storili za okrepitev zdravja naše dece s postavitvijo Mladinskega doma v Gozdu-Martuljku. V isti številki „Dela proti tuberkulozi“, katere vsebino smo na kratko podali, čitamo tudi:

„Pokrajina v Martuljku s svojo edinstveno panoramo kranjskogorskih vrhov, s svojim značajem visoke alpske doline, je že dolgo kar zahtevala, da se postavi v njej nekaj takega, kakor so zgradili podjetni in gospodarsko prekrasno organizirani železničarji za svoje otroke. Slika, ki jo prinašamo (slika našega doma), ne more podati ničesar od svetlobe, ki se odbija raz špikova snežišča, in ničesar od vonja planinskih dišav in cvetlic. Porabite nedeljski izlet in si oglejte, kje je ustvarila slovenska skromnost res nekaj velikopoteznega.“

Hrovat Emil:

Telo in značaj

Veni prejšnjih števil „Zadrugarja“ sem že omenil, kako važno je, da poznamo človekov značaj, kajti samo na ta način svoje bližnje lahko razumemo. Če naravo svojega sočloveka pravilno razumem, mu bom najlaže prav svetoval, mu pomagal in se na drugi strani izognil mnogim prepirom doma, v družbi ali v službenem občevarju.

V poslednjem času se je pričela tudi znanost z raziskavanjem človekovega značaja prav posebno baviti. Ta znanost se imenuje karakterologija. Njena naloga je, da ugotavlja posamezne vrste (tipe) značajev in posamezne karakterne znake, ki so značilni za ta ali drugi značaj.

Človekovega značaja pa ni mogoče spoznati na prvi pogled. Vsled vzgoje, družabnih ozirav in s pomočjo uma in volje lahko človek svojo pravo naravo obvladuje in jo prikriva, odnosno kaže znake, ki jih v njegovi naravi ni.

Ne more pa tega otrok, pijanec ali duševno bolan človek. Zato se pri teh značaj pokaže v čisti obliki. Razumljivo je, da je najprimerneje študirati značaje pri teh ljudeh. Najbolj so znanstveno preiskane razne duševne bolezni, zato je prav psihijatrija (nauk o duševnih boleznih) za nauk o značaju človeka še posebno važna veda. Omenil sem že, da je znameniti nemški psihijater E. Kretschmer na podlagi psihijatričnih opazovanj zgradil posebno, po vsem svetu znano teorijo o tipih človeškega značaja.

Kretschmer je dognal, da vse duševne bolezni razpadejo v dve veliki skupini: v shicofrenijo in manično — depresivno blaznost ali cirkularno psihozo.

Za shicofrenike je posebno značilen razkol duha in duševnosti. Bolniki zgube naraven stik z okolico in soljudmi. Imajo svoje posebne ideje in misli ter se za vplive okolice malo ali nič ne zmenijo in reagirajo nanje na svojevrsten, nam neumljiv način. Njih življenje poteka med polom pretirane občutljivosti in polom popolne toposti (ne sprejemajo niti hrane niti se gibljejo in podobno). Za bolnike drugega tipa pa je značilno, da so vedno v kontaktu z okolico, so zgovorni, celo blebetavi. Zdaj pretirano (brez utemeljenega razloga) veseli, ter se neprestano smejejo ali pojejo in so često tudi besni (manija). Včasih pa so skrušeni in potrti (melanholija), pričakujejo strašnih dogodkov, se obtožujejo raznih pregreh. Manična in melanholična faza se po večjem ali manjšem presledku ponavljata. Lahko pa nastopa le ena faza izrazito, druga pa ni niti opazna.

Za karakterologijo pa je važno to, da so bolniki že tedaj, ko so bili še več ali manj normalni ljudje, kazali razne posebnosti v značaju, ki so potem v bolezni v boleštni (patološki) obliki izbruhnile izrazito na dan. In sicer so kazali bolniki, ki so zboleli za shicofrenijo, drugačen značaj kot oni, ki so zboleli za cirkularnimi psihozami.

Važno je, da glede na značaj opazimo tudi pri vseskozi normalnih in duševno zdravih ljudeh dva tipa, ki po svojih znakih nekako odgovarjata pglavitnim znakom omenjenih skupin duševnih bolezni. Seveda v zdravih oblikah.

Oglejmo si ta dva tipa značajev, kakor jih opazujemo pri zdravih ljudeh v vsakdanjem življenju. Seveda ne smemo pozabiti, da govorimo tu o čistih tipih, ki v življenju niso tako pogosti, temveč vedno bolj ali manj mešani.

Za določeno skupino ljudi je značilno, da njihovo duševno življenje poteka v podobnem ritmu, kakor pri manično-depresivni psihози, seveda brez bolezenskih znakov. Zdaj so veseli, gostobesedni, zabavni, vidijo vse v rožnati luči, delavoljni, polni načrtov in nobena ovira se jim ne zdi nepremagljiva. Drugič pa so iz tega ali onega vzroka (včasih tudi brez vsakega) pobiti, otožni, slabe volje, vse se

jim zdi mračno in polni so zlih slutenj. Vobče so to družabni ljudje. Od njih izhaja neka prirodna toplina. Z vsakim človekom so hitro prijateljski, navežejo nanj stike, so odkriti, včasih celo blebetavi. V obnašanju so naravni, brez teatralike in po naravi demokratičnega mišljenja. Ljubijo istočasno mnogo zaposlitev in so polni načrtov. Pri delu in v družbi so okretni, a ne poznajo doslednosti. Dela ostanejo često nedovršena. Za formo se ne brigajo, stvar jim je glavno. So realisti, ki imajo za abstraktne teorije in zrakohodne ideale malo smisla. V politiki, v družabnem življenju so ljudje spcrazuma, kompromisa in tolerantni napram narodom drugih. Nimajo v naprej določenih formul in nazorov o življenju, temveč se ravnaajo po situaciji. So socialno ustrojeni in jim je aristokratizem tuj. Maščevanje se pri njih pokaže takoj, sicer pa radi bližnjemu odpuste. Smisel imajo za sladkosti življenja. Udobnost in komoditeta sta jim svojska.

Ta tip je imenoval Kretschmer ciklotimičen (človek menjajočega se razpoloženja).

Drugo vrsto ljudi pa tvorijo tisti, katerih življenski ritem sliči shicofreniji, le da je brez patoloških znakov. Ta tip imenuje Kretschmer shicotimičen. Tudi tu imamo razne oblike, ki prehajajo od pretirano občutljivih in razdražljivih ljudi do več ali manj topih, brezčutnih, flegmatičnih. Življenje ciklotimikov se kaže tudi na zunaj; življenje shicotimikov pa ima svojo zunanost in navadno občutljivo in fino notranjost. Vnanje je njihovo življenje kakor ura, usmerjeno in enakomerno. To so ljudje reda in sistema. Imajo določena načela in nazore, ki jih skušajo brez ozira na dejanske prilike z železno doslednostjo uveljaviti. Ne poznajo kompromisov. V občevanju so hladni, do soljudi v distanci, a fini in občutljivi. Ljubijo samoto. Prijateljev imajo malo, a na te so globoko navezani. Če se pri njih razočarajo, je to zanje često usodno. Že malenkostna pripomba jih često užali. So neodpustljivi in maščevanje često po dolgem času izbruhne na dan. V verstvu in politiki so često fanatični in nagibljejo k despotizmu. Nimajo mnogo smisla za življenske dobrine. Večina asketov je shicotimičnega značaja. Radi njih nepoznane notranjosti so nepreračunljivi, zato kot sovražniki zelo nevarni.

Seveda v življenju prepogosto srečujemo mešane tipe, pri katerih pa vendar prevladuje shicotimičen ali ciklotimičen značaj.

Studij življenjepisov slavnih mož je pokazal, da v resnici najdemo med politiki, umetniki in znanstveniki ta dva tipa in mnoga slavna dela nam postanejo razumljiva, če jih gledamo v luči karakterne posebnosti njih tvorca.

Ko je Kretschmer na kliniki za duševne bolezni raziskoval posamezne bolnike, je dognal zanimivo dejstvo, da določenim duševnim boleznim v splošno odgovarja tudi določena telesna postava. Isto se

opazi, če se primerja različne značaje v življenju, da tudi tu velja ista vzporednost med značajem in telesom. Drugačno telesno konstitucijo imajo shicotimiki, drugačno ciklotimiki. Statistike so to dejstvo potrdile in mnogo znanstvenikov je prišlo do istega rezultata. Iz tega sledi, da lahko iz telesne konstitucije s precejšnjo verjetnostjo sklepamo na značaj človeka.

Kakšna je telesna konstitucija shicofrenikov in shicotimikov? Pri shicotimikih je telo suho, vitko, ramena viseča, udje tanki, fini in koščeni, prsni koš dolg in ozek. Lobanja je majhna, često koničasta, ozka in bolj podolgovata. V profilu tvori črta od čela do nosu in brade oster kot (kotni profil). Brada je majhna in pomaknjena nazaj. Polt je bleda, lasje segajo daleč na čelo in zadaj na vrat. Lasje so tanki in svilnati. Brada redka, a obrvi goste. Hoja je napeta, trda. Tak telesni tip se imenuje asteničen ali leptosom (suhlat, tanek).

Ciklotimiki pa imajo srednje visoko, debelušno telo. Lobanja, prsni koš in trebuh imajo velik obseg. Udje so nežno razviti, z elastičnimi mišicami. Obraz je širok in brada pomaknjena naprej. Često imajo podbradek. Čelo je običajno visoko in često nastopa pri njih pleša. Kretanje je prožno. Oči so bolj majhne. Ta telesni tip se imenuje pikničen.

Zanimivo je dalje, da pri izvestnih poklicih (filozofi, juristi, teologi) prevladujejo shicotimiki, pri drugih (naravoslovci, diplomati, zdravniki) pa ciklotimiki. Med zločinci je samo 6% ciklotimikov, kar je razumljivo, kajti zločinec nima socialnega čuta in mora biti dosleden ter prikrit, če naj mu zločin uspe.

Za praktično življenje so ti izsledki zelo važni. Omogočajo nam, da se vsaj približno znajdemo v družabni okolici. Uče nas nadalje, da naj vedno, kadar koga po dejanjih in besedah presojava, upoštevamo tudi njegov značaj in marsikatera preostra sodba se bo omilila.

LEPOSLOVJE

Cvetko Golar:

Gospod Medica

V sobi gospodične Tinice je bilo jako prijetno. O tem bi vedel največ povedati njen fant in skrivni zaročenec. Seveda mu je bilo hudó in neznosno, da je moral prikrivati svojo ljubezen, ali Tinica je imela strica, in tisti je bil bogat kupec, ki se mu srečni zaljubljenec ni smel zameriti. In sedaj še celo ne, ko je njuna ljubezen prikipela do vrha, tako da je bila polna posoda sladkih čuvstev. Zato je sklenila Tinica in njen fant, da se vzameta.

„Nič se ne boj, kar pojdi k njemu, saj poznaš strica, kako je prijeten in vesel. Saj te pozna, najbrže te pozna, gotovo te je že videl. Vse mu povej, kako se imava rada, in da se hočeva vzeti.“

„Oh, ko se pa tako bojim! Ti ne veš, kako mi je čudno pri srcu! Kar bo zdajle, tisto obvelja. In ako me zapodi, ah, niti misliti si ne upam!“

„Janez, nič ne misli, kar pojdi, vidiš tistale vrata, sedaj je striček sam. Denarce šteje in je dobre volje. Veš, dopoldne je bila dobra kupčija, nevem koliko moke je prodal! Pri kosilu se je vse smejalo na njem, in meni je dejal: „Tinica, danes sem dobre volje. Ako kaj želiš, pa reci!“ Seveda si nisem upala ničesar prositi. Sedaj pa mi je žal, lahko bi mu bila rekla, naj mi pusti, da se vzameva.“

„Zakaj ga nisi prosila, in jaz bi bil rešen! Bog si ga vedi kaj me vse čaka! Ne upam si k njemu, škoda, da sem se tako oblekel! Rajši pojdem jutri!“

„Kar takoj moraš k njemu, drugače te ne pustim nikamor! Dovolj dolgo te že čakam, Janez, zadnji čas je, alo naprej!“

„Lepo te prosim, še malo me pusti, da pridem do sape!“

„Ti, bojzljivec! Vidim, da me ne maraš!“

„Saj veš, da te obožujem!“

Ves obupan in izven sebe je Janez sklepal roke in se pretegal, da mu je pokala tesno zapeta črna suknja. Brisal si je pot z obraza in polagal roko na srce.

„Oh, da bi to že minilo! Nevem, koliko bi dal zato! Vse bi dal!“

„Vse? Ali tudi mene,“ ga je očitajoče vprašala Tinica in na videz užaljena povescila oči, in njena zala lica so se pomračila.

„Ne, tebe ne dam! Tako si lepo rdeča, da nič ni lepšega od tebe, in ne vem, če je kje na svetu katera lepša.“

„Potem pa pojdi, sicer bom vedela, da se lažeš. Glej, skozi tale vrata!“

„Počakaj še malo!“

„Nič, kar naprej!“

In gospodična Tinica je odprla vrata, in je na lepem potisnila preplašenega Janeza v sobo k stricu.

Ali kdo je bil bolj preplašen v tem čudovitem hipu, o tem molči zgodovina.

Stric plane pokonci, zaprl je predal in je z roko tiščal ključavnico. Ves zaripel je strmel v nenadnega prišleca in sivi lasje nad čelom so se mu naježili.

„Razbojnik!“

Divji krik se je utrgal iz njega, desnica se je skrčila v pest in trepetal je po vsem telesu. Janez je obstal pred njim, kot da je pribit. Odprl je usta in razprostrl roke.

„Razbojnik,“ je ponovil stric.

„Halo, kje je policija, tatje so udrli k meni. Tinica, brž po orožnike, da obesijo tega tolovaja.“

Janez ni mogel ziniti besede in je ves bled in drhteč strmел pred se.

„Kdo si, ropar, zgubi se, Tinica, pokliči hlapca, da ga zveže in spravi v klet!“

Tinica je priletela k stricu in ga objela. Razjokala se mu je na prsih in zadržtela:

„Striček, saj to ni razbojnik, to je moj fant, ki je prišel k vam prosit zame.“

„Ni razbojnik, zakaj je prišel?“ je grmel stric in grozil s pestjo.

„Vse vam bo povedal, poslušajte ga, stric, usmilite se naju!“

Hitro, kakor je prišla, je odhitela iz sobe, vsa solzna in žalostna. Zazdelo se ji je, da je vse izgubljeno.

„Kdo si, ako nisi razbojnik,“ je trdo vpraševal stric. „Kako si mogel tako zavratno planiti nadme!“

„Saj nisem jaz kriv, bila je pomota,“ je zajeceljal plahi snubec.

„Ti nepoštenjak,“ je rohnел stric, ne da bi ga poslušal. Zaripljen in razjarjen je stal pred blagajno, kjer je bilo zaklenjeno njegovo srce in duša. Še zmeraj se je tresel po vsem telesu in sive oči so mu izpod košatih obrvi sipale strele na ubogega snubca, ki ni utegnil črhiniti besede.

„Marš ven, ti nepoštenjak, ali ne veš, da moraš potrkati, preden stopiš v sobo! Vidi se, s kakšnimi nameni si prišel, kakor tat si se priplazil, hvala Bogu, da ti je izpodletelo.“

„Kaj le mislite o meni,“ je vzdihnil tako hudo obtoženi snubač, ki je, ne da bi vedel kako, prišel v ta neprijetni položaj.

„Zgodila se je pomota, ki je nisem jaz kriv, in zato se ne jezite nad menoj, dragi gospod stric!“

„Predrznež, jaz da bi bil tvoj stric! Ali si nor, o ti lopov!“

Stari mož je stiskal pesti in mu grozil tik pred nosom. In ko je videl, da to ni nikak razbojnik, temveč prav ponižen in boječ fantiček, od katerega mu ne preti nič hudega, je postajal čim dalje bolj junaški.

„In pri belem dnevu in kakor ropar ti plane v sobo —“

„Pomirite se in poslušajte! Nič hudobnega nisem imel v mislih, samo prositi sem vas hotel —“

„Prositi, mene prositi, kdo pa si pravzaprav?“

„Ali me ne poznate? Jaz sem vendar Janez Medica, ki kupčujem —“

„Vi ste tisti hudobnež, ki mi dela konkurenco na vse pretege! O vi ste res zame grenka medica! In vi se drznete k meni! Kupčijo mi kvarite, koliko kupcev ste mi že vzeli! O vi nesrečni človek!“

Srdito je stresal z glavo ogorčeni kupec in ni dal do besede mlademu človeku.

„In ravno danes mi pridete pred oči in mi pokvarite vso dobro voljo!“

„Poslušajte me, gospod,“ se je zaletel Janez Medica.

„To ni mogoče, jaz prodajam samo kvas in cikorijo in druge deželne pridelke. Moke ne najdete v moji trgovini niti za unčo.“

„Potem ste pa slab trgovec, ki ne veste, kaj je najprej treba človeku. Ali kaj iščete sploh pri meni?“

„Ali vam še nisem povedal? S Tinico sva se zmenila —“

„S Tinico — kaj sta se zmenila?“

„I, da bi se vzela —“

„Da bi se vzela — vidva? Tinica, dekle, pridi sem, da boš slišala, kaj hoče ta človek od mene! O jaz ubožec! Kdo je še slišal kaj takega!“

Isti hip so se odprla vrata, in Tinica je planila v sobo. Vrgla se je pred strica.

„Striček, pustite nama, da bi se vzela!“

Klečala je pred njim in vzdigala roke proti njemu, solze so se svetile v očeh in lica so ji rdela in gorela. Ali stric je bil trd mož.

„Vidva sta se zarotila, zaklela zoper mene! Kdo je že videl kaj takšnega, o nehvaležno dekle! Na svojih prsih sem te gojil, v moji hiši si zrastle! Proč od mene, nezvesto dekle!“

Od jeze in togote je hudi stric stresal pesti in tolkel s petami ob tla. Ves nesrečen se je zgrabil za čelo in kričal.

„Usmilito se naju, striček,“ je prosila Tinica.

„Viž, o vidva, ki sta me hotela napasti in sklenila zvezo zoper mene! O saj sem vedel, da je prišel razbojnik v hišo! Denarja mi ni mogel vzeti, zato pa mi je izneveril in vzel tebe, ki sem ti stregel in skrbel za te. Vse bi bilo tvoje, kar imam, sedaj pa — proč, proč od mene!“

„Dajte se preprosi, saj vam nisva storila nič žalega!“

Snubač Janez se je ohrabil in trdo je stopil pred hudega moža.

„O molčite, vi ste krivi vsega! Kupčijo mi kvarite, konkurirate mi in dekleta ste zapeljali. O vi ste hujši od razbojnika! Saj ste kar planili nad me!“

„Striček, jaz sem vsega kriva! Odpustite!“

„No, potlej sta pa oba kriva, in nobenega ne maram!“

„Saj vas imam rada, striček, nikogar nimam razen vas na svetu, odpustite!“

„O, ti sladka stvar, kako se zna hliniti! Hvala Bogu, da sem spoznal tebe in tvoje nehvaležno srce. Iz tega pa ne bo nič, da bi se vzela! Kaj misliš, da bom redil gada pri svoji hiši? Zmotili ste se, gospod, kar pjdite, sem vas že spregledal.“

„Gospod, nič hudega vam nisem prizadel, in upam, da boste govorili drugače, ko me spoznate.“

„Predobro vas poznam, in mislim, da boste spoznali tudi vi mene. Šimen iz predmestja sem, da, da, tisti sem, ki ste mu jo tako zaigrali. Ali dan povračila pride tudi za vas.“

Gospod Medica je pogledal Tinico in jo je videl vso objokano. Razjezilo ga je, ker je stric do solz razžalil njegovo ljubico. Srčnost se mu je vrnila v srce in s pestjo je zagrozil:

„Vse se povrne, da Šimen iz predmestja, le zapomnite si!“ Grem, in še prosili me boste, da pozabim to.“

In snubec se je priklonil stricu in je nemudoma zapustil njegovo hišo. Za seboj je slišal Tiničen jok, a se ni ustavil, četudi mu je bilo hudo pri srcu.

„Ha-ha-ha,“ se je smejal stric Šimen za njim.

„Lepo sem mu jo zagodel!“

*

Čisto na drugem koncu veselega in lepega trga je imel Janez Medica svojo trgovino. Vse si dobil pri njem, kar ti je zaželelo srce. Prodajal je rožiče in citrone, kavo in bonbone. In vse je imel lepo pospravljeno po predalih, in čisto in snažno. Tisti dan ga je v naglici in skrivaj obiskala Tinica.

„Čakaj, Šimen iz predmestja, še moko bom prodajal, da bo večja konkurenca. Kar skakal boš in pihal od jeze. In ti mi boš pomagala, Tinica!“

„Ako misliš, da bom prej tvoja, pa zapustim strica in pridem k tebi. Saj res, kar ušla mu bom, pri njem mi ni več obstanka!“

Napol plaho, napol veselo se je Tinica naslanjala na veliko trgovsko mizo in gledala svojega fanta.

„To je vendar jasno, da moraš! Saj je vendar presneto čudno od tebe, da nisi že v moji službi! Pri tej priči narediva pismo!“

„Jutri zjutraj zbežim.“

To je gledal stric Šimen drugi dan, ko njegove Tinice ni bilo v štacuno! Sam je letal in tehtal in zavijal moko svojim odjemalcem. Curkoma mu je tekkel znoj po razgretem obrazu, golorok je tekkel sem in tja in sam ni vedel, kaj bi storil poprej.

„O ti predelana reč, o ti presneti Medica,“ se je na tihem rotil in preklinjal svojega tekmeča. Ker ni mogel vsega sam opraviti, je poslal po svojo kuharico Urško, da mu je pomagala v trgovini. Ali kaj bi z njo! Godrnjala je in se jezila in stresala moko, da je bil še večji dirindaj.

„O ti pokora ti, na stara leta moram streči sitnim ljudem!“

„Kaj pa je hudega, mamica,“ jo je veselo vprašal odjemalec.

„Jaz nisem nobena mamica,“ se je odrezala Urška. Drugemu zopet je zabrusila v obraz:

„Ako ti ni všeč, pa pojdi drugam po moko! Vse tišči k nam, ali jo nimajo tudi druge naprodaj!“

Seveda ni čudno, ako je bila čez teden dni šimnova štacuna prazna! Zato pa se je smehljaj mladi gospod Medica in rožljaj z denarci. V njegovi trgovini je bilo svetlo in veselo in polno, naročil je ne vem koliko vreč najlepše moke, ki so mu jo pripeljali iz Jarš in Štude. Prodajala jo je lepa in nežna gospodična Tinica. In kako je znala!

„O, dobro jutro, mamica, ali naj vam stehtam pet kil najfinejše moke? Da, seveda, pri nas imamo samo najboljšo! Kruhek bo tako dober, da bi ga še angelci jedli!“

In Tinica se je priklonila in za nameček stisnila v roko kupovalki bel zavojček:

„Vzemite, mamica, še nekaj sladkega za otroke! Klanjam se!“

Vidite, tako je znala Tinica! Od vseh strani so vreli ljudje v trgovino Janeza Medice, kot bi bilo vse zastonj, in čez nekaj tednov je bila njegova štacuna na glasu, da je zlata jama. O šimnu in njegovi Urški ni maral nič slišati in se je še zmeraj raztogotil, kadar se je spomnil nanj. Tinica je vedela več o stricu in njegovi kupčiji.

„Ti, danes je pa imel stric dosti odjemalcev,“ je pravila Janezu.

„Ha, ha, veš, petek je, pa so se natepli berači iz devet fara naokrog! In sosedov Markec je kupil pol funta koruzne moke. Ali ni to kupčija?“

„Meni se zdi, da bo kmalu pri koncu. Skoraj bi se mi smilil, pa se je preveč bahal.“

„Boš videl, da mu bo kmalu zapel boben.“

„Jaz mu ne želim nič slabega.“

In Janez Medica je objel lepo Tinico.

„In vendar je grdo naredil s teboj, ko si ga prišel prosit.“

Deklica mu je nagajivo zapretila s prstom, ko si jo je vzel v naročje in se nagnil nad njena lica.

„Že zato ne morem biti hud nanj, ker je tvoj stric. In še zmiraj mislim, da se bom z njim pobotal, čeprav je bil zadnjič hud kot turški paša.“

„Slišala sem, da bi me rad dobil nazaj. Po hiši hodi in se drži za glavo ter vzdihuje: „O, kaj sem naredil, o ti nesrečno dekle, o salamenski Medica!“

„Da bi se mu le ne zmešalo! To bi bilo nerodno za naju!“

„Nikar se ne boj, na kolena mora pred nama, četudi je moj stric. Z razbojnikom te je zmirjal. Ne, tega mu ne odpustim izlepa.“

„Vseeno mora biti zraven, kadar boš moja nevesta. In kaj bi rekli ljudje, ako bi bila svatba brez strica Šimna!“

Trgovina starega mokaarja je bila v resnici zelo zapuščena. Stara Urška je zdehala za pultom in lovila muhe. Kaj pa je hotela! Kupcev ni bilo in moka se je kvarila, in črvi so se redili v njej. Šimen pa je hodil od oken do vrat. S pestmi si je tiščal senca in gledal topo pred se.

„Kar tako bom naredil! K njemu pojdem, dekleta zahtevam nazaj! Take mu bom povedal, kot jih še nisi slišal.“

„Le hitro, da me ne mine srčnost, kar planil bom predenj in mu prebral svoje levite!“

Ko je prihitel pred hišo Janeza Medice, je bil že krotak kot jagnje in nič več hrabrosti ni bilo v njegovem srcu. Ponižno je stopil v trgovino, kjer je bila sama Tinica.

„Jej, jej, ne zameri, Tinica, kje pa so gospod Medica?“

„O, striček, kaj pa je novega? Sem slišala, da dobro prodajate!“

„Tinica, zakaj si šla, vse kupce si potegnila za seboj, ti ne veš, kako je zdaj pri nas!“

„Saj bi šla nazaj, ali gospod Medica —“

„K njemu bi šel, poprosil bi ga, pa se bojim, gotovo mi je zameril!“

In stric je pohlevno vrtil klobuk z rokami in je stal ves nadložen pred Tinico.

„Kar naprej pojdite, k njemu, in mu vse povejte! Saj ni hud, gotovo bo dovolil, da pridem k vam.“

„Pa se ga bojim. Ali se ne spominjaš, kako je bil zadnjič togoten, ko sem z njim malo bolj po domače govoril! Zakaj me je pa motil, ko sem ravno štel denarce! Da bi me le ne namahal!“

„Striček, pa mene pokličite, kadar bo sila.“

In poredna Tinica je odprla vrata in je potisnila ubogega strica v sobo pred osuplega trgovca Medico.

Kdo je bil danes bolj prestrašen? O tem ni dvoma, da je bil sam stric Šimen. Na tihem pa se je smehljal gospod Medica, ali na glas je zarohnel, da so se okna potresla:

„Razbojnik!“

Planil je pokonci, dvignil je desnico in stisnil pest. Komaj je zatajil svojo radost in premagoval se je, da ni skočil k stricu in ga prijazno potapljal po rami. Ubogi Šimen je drgetal in samo čakal, kdaj se mu hudi zopernik zakadi v glavo.

„Razbojnik, halo, kje je policija! Tat je vdrl v hišo.“

Medica je s silo zadržal smeh, in prijel se je za trebuh, tako ga je ščegetalo, ko je videl pred seboj klavernega strica.

„Nepoštenjak, torej takšni ste, ne da bi potrkali, ste se priplazili k meni. Gotovo niste imeli poštenih namenov. Marš ven!“

Stric je gledal v tla, ves razburjen in drhteč in je želel samo to, da bi se odprla zemlja in ga požrla. Boječ je zajecjljal:

„Odpustite, gospod Medica, ali me ne poznate?“

„Ali ste vi, stric Šimen, o, saj ste res vi, ha, ha, takšna zmota! Kje sem imel pa oči! Račune sem delal, blagajno sem revidiral, pa vas nisem spoznal. O salamenska zadeva!“

Zakrohotal se je gospod Medica in je planil k Šimnu. Podal mu je roko.

„Kje pa si, Tinica, pridi vendar, stric je tukaj!“

Priletela je, se zajokala in ga objela. Tudi stric, stari mož, se ni mogel zdržati solz.

„O ljuba moja, zakaj si mi to storila!“

„Odpustite stric, saj nisem hudo mislila, le omožila bi se rada!“

„Jaz ti več ne branim, in še lepše bo zdaj ženitovanje, ko smo se sporazumeli. Pozdravljen, gospod ženin, lep nauk ste mi dali!“

Smehljal se je Medica in je povabil strica k mizi:

„Postrezi, Tinica, naj bo polna miza, naj bo vesela naša družba. Torej kdaj bo gostija?“

„Kakor bo Tinica odločila!“

„Čez tri tedne,“ je zaklicala vesela nevesta.

„Kar pri tem naj ostane,“ je dejal ženin.

„Jaz ti pa zapišem za doto svojo trgovino z vsemi vrečami, kar jih je v shrambah. Ti glej, da bo zopet polno pri nas, jaz se vama umaknem na vrt. Tam bom ptičke poslušal in pestoval vajine otroke.“

Medica se je zasmejal, Tinica pa je sramežljivo povесila oči.

ZADRUŽNI VESTNIK

NAŠI PRIVILEGIJI!

Kaj pogosto se v izvenzadružnih krogih, pa tudi med delom nepoučenega članstva naše zadruga pojavljajo trditve, da uživajo zadruga, tedaj tudi naša nabavljalna zadruga, neke posebne davčne ugodnosti, odnosno da sploh niso obdavčene.

Da osvetlimo take in slične trditve in da omogočimo članstvu stvarno in objektivno presojo, objavljamo, da je prejela naša zadruga te dni predpis za plačilo družbenega davka za davčno leto 1937 v znesku Din 537.510.— (Petstosedemintrideset tisoč petstode-

set dinarjev). V tej vsoti pa še niso vsebovane avtonomne doklade za področje prodajalne Maribor, ker tega predpisa do sedaj še nismo prejeli.

Razen družbenega davka in avtonomnih doklad pa mora zadruga poravnati še plačilne obveznosti na državni in mestni trošarini za živila (brez pijač) v znesku 500.000 dinarjev. S točilno takso, davkom na protrošnja itd. naraste ta dajatev na letnih 900.000 dinarjev.

Samo davčne in trošarinske dajatve dosejajo tedaj na leto vsoto 1,500.000 dinarjev!

Razen navedenih dajatev pa plačuje naša zadruga indirektno tudi davek na poslovni promet, ki dosega znatne vsote in ki ga producenti v fakturah zaračunajo na zadrugo odn. konsumente.

K stvari še pripominjamo, da polaga zadruga javno svoj vsakoletni obračun.

Članstvo naprošamo, da navedeno pazljivo premotri in zadrugo kot lastno gospodarsko ustanovo železničarjev pred neutemeljenimi napadi vedno in povsod dostojno in energično brani!

ŽELEZNIČARJI, MORJE VAS VABI!

Čeprav ima morje za nas vse, zlasti pa za mladino, veliko privlačno silo in imamo morje takorekoč pred nosom, vendar večina še ni videla morja. Kje je vzrok temu? Vemo, da v strahu pred izdatki! Razumljivo, ker naši prejemki so tako skromni, da si niti misliti ne upamo na kako okrepčilo, na kak oddih ali kako zdravljenje ob morski obali. Zato je kreditna zadruga pokrenila akcijo, da olajša in omogoči dobo bivanje ob morju. Kakor je zadruga objavila že v zadnji številki „Zadругarja“, bi bilo to v Viganju, ki spada v občino Orebić na polotoku Pelješcu. Celodnevna oskrba za odrasle znaša Din 55.—, a za otroke Din 16.—.

Kaki bi bili stroški za recimo desetdnevno bivanje v Viganju?

Prosta vozovnica za odrasle:	za odrasle:	za otroke:
Ljubljana—Split	Din 2.—	Din 2'—
1/2 vožnja s parobrodrom Split—Korčula in nazaj	Din 32.—	Din 32'—
Motorni čoln Korčula—Viganj in nazaj	Din 10.—	Din 10'—
Oskrba v Viganju za 10 dni	Din 350.—	Din 160'—
Skupaj	Din 394.—	Din 240'—

Računati pa moramo, da nima večina železničarjev na strani tudi teh

par stotakov, ki so potrebni za pot in bivanje na morju. Tudi na to smo mislili. Vsi oni, ki hočejo iti sami ali hočejo poslati svoje otroke na morje, naj to pismeno priglase Kreditni zadrugi usl. drž. žel. v Ljubljani, Pražakova ulica, Ljubljanski dvor. Zadruga jim bo izročila posebno izjavo, na podlagi katere se jim bo v ta namen odtegovalo od službenih prejemkov mesečno po Din 20.— ali Din 30.— ali pa več, kakor sami želijo.

Že samo potovanje na jug nudi izreden užitek, ko zapustimo naše planske kraje in se znajdemo po par urah vožnje z vlakom sredi olj, cipres, smokev, palm in drugega južnega drevja in grmičevja. Po končani železniški vožnji si ogledamo svojevrstno mesto Split. Nato na parnik. Parniki stoje takoj nasproti železniške postaje. Na pomolu si kupimo v agenciji vozne listke do Korčule, na kar se vkrcamo na enega izmed velikih, lepih parnikov Dubrovačke ali Jadranske plovitve. Prične se edinstveno lepa vožnja po našem sinjem Jadranu, med otoki, mimo Brača, Hvara in drugih manjših otokov, da se po petih urah izkrcamo v Korčuli, mestu na istoimenskem otoku. Ko si ogledamo na hitro to letoviško mestece, sedemo v motorni čoln ali na jadrnico, ki nas popelje po kakih trideset do štirideset minutah na cilj našega potovanja — v Viganj. Takoj ob pomolu stoji bivši samostan, kjer se zglasimo pri upravitelju gospodinjske šole, ki prevzame otroke in jih porazdeli v dveh velikih, zračnih spalnicah samostanske zgradbe. Odraslim pa nakaže sobe, v ličnih, čistih privatnih hišah, ki so vse obdane z divnimi vrtovi, polnimi raznih eksotičnih drevov in cvetlic. Življenje poteka na tej točki mirno, brez šundra in moderne navlake, ob kopanju v morju, ob ribolovu, sprehodih ob obali kam ven v sosedne kraje, v Kučište, Orebić, Korčulo ali kamorsibodi. Kdor ljubi turistiko, se popne na več kot 1000 m visoko gorovje, ki raste takoj iz morja v višino in

ki štiti Viganj pred burjo, radi česar ima bolj ugodno klimo ter pravo subtropsko vegetacijo.

Središče Viganja je že omenjeni bivši samostan, prijazna enonadstropna zgradba, zidana v četverokotu z dvoriščem in vrtom v sredi. Eno stran četverokota tvori cerkev s starimi slikami, v ostalih treh delih se nahajajo sobe za otroke, velika jedilnica in čitalnica, kuhinja in druge pritikline ter narodna šola. To poslednje je posebno važno za naše še osnovno šolo obiskujoče otroke, ki bi potrebovali že med šolskim letom okrepčila ali zdravljenja ob morju in pod južnim milim podnebjem, kjer bi lahko posečali to šolo. Vrh tega ima ta bivši samostan lastno električno centralo in lastni vodovod, kar je zopet velika prednost v higijenskem oziru.

S temi vrsticami smo opozorili vse naše železničarje na lepo in ceneno točko naše obale in na njih je sedaj, ako se naj započeta akcija Kreditne zadruge uresniči ali ne. Premislite in zglasite se v naši Kreditni zadrugi, ki Vam je v sakem oziru na razpolago.

Priporočamo pa vsem, da se posvetujejo z zdravnikom, ki bo najbolje vedel, za koga je priporočljiv oddih

ob morju, za koga pa bivanje v gorskem zraku. Prvi na Jadran, drugi pod Martuljk!

RAZPIS.

Nar. železničarsko glasbeno društvo „Sloga“ razpisuje za svoj kino „Slogo“ v Ljubljani mesto drugega operaterja.

Pogoji za sprejem so:

1. Absolvirana srednja tehniška šola (elektrotehnični oddelek);
2. odslužena kadrska služba;
3. samski stan.

Pri sprejemu se bomo ozirali prvenstveno na sinove železničarjev.

Prošnje je vlagati do 1. januarja 1938 na

Osrednji odbor

Nar. žel. glasb. društva „Sloge“
v Ljubljani.

OBVESTILO

Kreditna zadruga uslužbencev državnih železnic v Ljubljani vljudno obvešča svoje članstvo, da bodo v času od 1. I. 1938 do 15. III. 1938 vsled izdelave bilance uradne ure za stranke samo od 9. do 12. ure predpoldne. Popoldne bodo poslovni prostori za stranke zaprti. Upravni odbor.

Iz uprave

OPOZORILO ČLANOM NA JESENICAH.

Člani območja prodajalne Jesenice, ki si žele nabaviti manufakturo na kredit v prodajalni zadruga v Ljub-

ljani, Masarykova cesta, naj se pri glase v prodajalni Jesenice, da se tam dogovore glede višine kredita, ker kreditna pisarna v Ljubljani nima potrebnih podatkov.

Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem članom in njihovim rodbinam.

UREDNIŠTVO in UPRAVA

Gospodinjski tečaji Nabavljalne zadruga uslužb. drž. železnic v Ljubljani.

1. Dnevni kuharski-gospodinjski tečaji.

Letno se vršita 2 dnevna kuh.-gosp. tečaja in sicer traja vsak po 4 mesece. Prvi se vrši od 1. okt. do 31. jan., drugi pa od 1. febr. do 31. maja in to vsak dan izvzemši nedelje in praznike od ½8. ure zjutraj do 16. ure pop.

Pouk

obsega praktične in teoretične predmete: kuhanje, serviranje, šivanje, prikrojevanje perila in oblek, ročna dela vseh vrst, likanje, snaženje madežev, živiloznanstvo, zdravstvo in v splošnem vse, kar se nanaša na kuho in gospodinjstvo. V zvezi s temi predmeti dobe gojenke še teoretična in praktična navodila o poglavitnih pojmih združništva.

Pogoji za sprejem.

V tečaj se sprejmejo v prvi vrsti hčerke železničarjev, v kolikor ostane praznih mest, pa tudi druge gojenke, ki so izpolnile 17. leto (izjemoma 16. leto) in imajo resno voljo, da se bodo točno in redno udeleževale vseh praktičnih vaj ter bodo obiskovale redno teoretični pouk.

Gojenke so radi pomanjkanja prostorov samo vnanje.

Vplačila.

Ukovina za vnanje gojenke pa zne-se mesečno Din 500.—; v primeru pa, da si oskrbi, kadar je šivanje (t. j. vsak drugi dan) obed zunaj, pa plača mesečno samo Din 220.—. Vsa vplačila se morajo izvršiti mesečno in sicer v naprej.

Potrdilo o obiskovanju tečaja

dobi vsaka gojenka-absolventinja, ko se konča tečaj.

2. Večerni kuharsko gospodinjski tečaji.

Večerna kuh. gosp. tečaja sta letno dva, in sicer je 3 mesečni jesenski od

15. okt. do 15. jan. in 3 mesečni pomladanski od 16. jan. do 15. aprila.

Pouk

obsega dvakrat tedensko kuhanje, enkrat šivanje in ročna dela in enkrat teoretične predmete. Vrši se v večernih urah, in sicer od 18.½ ure do približno 21.½ ure zvečer.

Pogoji za sprejem

v ta tečaj so isti kot za dnevni kuh.-gosp. tečaj.

Vplačila

se vrše tudi mesečno v naprej, in sicer po Din 150.—.

Potrdilo o posečanju tečaja

dobi vsaka gojenka ob zaključku tečaja.

3. Šivalni in prikrojevalni tečaji.

Sporodno z gospodinjskimi tečaji in vse leto se vrše tudi 4 mesečni posebni dnevni in večerni šivalni in prikrojevalni tečaji. Ti so namenjeni onim železničarskim (in drugim) ženam in dekletom, ki se hočejo posvetiti umetnosti šivanja ali prikrojevanja, ali pa se dobro izvežbati v šivanju za gospodinjske potrebe.

Dnevni in večerni šivalni in prikrojevalni tečaji se vrše trikrat tedensko, in sicer ob urah, ki se določijo sporazumno z gojenkami.

Točen datum teh tečajev se vedno objavlja v „Zadugarju“, event. tudi v dnevnikih časopisih.

Glavni predmeti v teh tečajih so: prikrojevanje oblek in perila, krpanje, mašenje, ročna dela vseh vrst in strojno vezenje in mašenje.

Ukovina, bodisi za dnevni ali večerni tečaj znaša mesečno le din 60.— ter se plača vsak mesec v naprej.

Prijave za vse tečaje sprejema vodstvo gospodinjskih tečajev v pisarni Železničarske menze, Pražakova ul. 19 v Ljubljani. Tam se dobe tudi natančnejše informacije.

Nabavljalna zadruga uslužbencev drž. železnic, r. z. z o. z. v Ljubljani

CENTRALA: LJUBLJANA, MASARYKOVA CESTA 17 • TELEFON ŠT. 22-41 IN 22-48

PRODAJALNE

Ljubljana:

Glav. kol., Masarykova cesta 17, telefon št. 2248
Gor. kol., Bleiweisova cesta 35, telefon št. 2641

Maribor:

Koroški kol., Frankopanska c. 34, telefon št. 2061
Glav. kol., Aleksandrova cesta 42., telefon št. 2825

Jesenice: Prešernova telefon št. 606

Prodajamo samo članom.

CENIK št. 12

Obračunske cene veljavne od 17. decembra 1937 naprej.

Zadruga si pridržuje pravico, objavljene cene med mesecem znižati, event. zvišati.

Na reklamacije se oziramo le takoj ob prejemu blaga.

Mlevski izdelki

Moka Ogg	kg	3:50
„ Og	„	3:50
„ št. 2	„	3:30
„ št. 5	„	3:10
„ ajdova	„	4:60
„ koruzna	„	1:80
„ „ krmilna	„	1:50
„ pšenična krmilna	„	1:75
„ ržena	„	3:30
Otrobi, pšenični debeli	„	1:65
„ „ drobni	„	1:45
Zdrob, činkvantin	„	3:—
„ koruzni	„	2:50
„ pšenični	„	4:25

Testenine

Domače

Fidelini	kg	7:—
Krpice	„	7:—
Makaroni	„	7:—
Polži	„	7:—
Rezanci	„	7:—
Špageti	„	7:—
Zvezdice	„	7:—

Jajčne

Makaroni	kg	10:—
Polži	„	10:—

Jajčne v kartonih

Makaroni	kg	11:—
Špageti	„	11:—
Jajnine vseh vrst	„	17:—
A. C. „ „	„	18:—

Riž

Carolina	kg	12:—
Ia	„	8:—
Ila	„	7:—

Deželni pridelki

Čebula, domača	kg	2:—
Čebula, pražena „Cepo“	doza	6:—
Česen	kg	6:—
Fižol, prepeličar	„	3:50
Grah zelen,	„	10:—
Ješprenj	„	3:75
Ješprenjček	„	7:—
Kaša	„	3:75
Koruza, debela	„	—:—
„ srednjedebela	„	1:75
Krompir	„	—:90
Leča, domača	„	5:—
Leča, Ia	„	11:—
Piča za kure	„	2:—
Ptičja hrana	„	8:—
Tropine, lanene mlete	„	2:40
Ječmen	„	2:—
Oves	„	2:—
Proso	„	2:10
Pšenica	„	2:40
Zelje kislo	„	3:75
„ „ v sodčkih bru- to za neto	„	3:25

Sadje južno, sušeno in sveže

Rozine, Ia	kg	14:—
Rozine, Ila	„	12:—
Slive, suhe, bosanske	„	9:75

Fige, dalmatinske	kg	5:50
Fige v vencih	„	7:—
Hruške suhe	„	5:—
Jabolka	„	2:50
Lešniki, tolčeni	„	38:—
Limone	kom.	—:70
Mak, plavi	kg	14:—
Mandeljni, Ia	„	54:—
Orehi, celi	„	6:—
Orehova jedrca	„	20:—
Rožiči, celi	„	6:—
Rožičeva moka	„	6:—

Sladkor

Kocke	kg	15:25
Sipa, drobna	„	13:75
„ debela	„	13:85
V prahu	„	15:25
Bonboni	„	25:—
„ Fourres, Ia	„	40:—
„ „ Ila	„	30:—
Kandis	kg	23:—
Margo slad	„	44:—
Šumeča limonada	kom.	1:—

Sladkorni obeski za božično drevo
— po izbiri.

Sol:

Fina	kg	4:—
Morska	„	2:75

Kava

Perl	kg	67:—
Portoriko	„	80:—

Tudi blago, pri katerem cena ni označena, imamo v zalogi.

Otroški piškoti zav.	15—
Ovomaltine, mala doza	10 50
„ srednja ”	24—
„ velika ”	43—
Paradižniki, 1/8 kg ”	3 75
„ 1/2 „ ”	8 50
Sir, Chalet, Ia kom.	3 25
„ „ IIa ”	1 50
„ „ IIa škatl.	7—
„ emendolski, Ia kg	26—
„ Parmezan ”	75—
„ stiški ”	23—
„ trapistovski ”	22—
„ liptavski ”	25—
Soda, jedilna ”	20—

Pudingi in pecilni praški

Citronin prašek za puding zav.	2 50
Čokoladna krema ”	3 50
Čokoladni prašek za puding ”	2 80
Malinov prašek za puding ”	2 50
Mandelnov prašek za puding ”	2 50
Pecilni prašek ”	1—
Pripomoček za vkuhanje ”	2—
Rumenilo ”	1—
Vanilijeva krema ”	3—
Vanilijin prašek za puding ”	2 50
Vanilin sladkor ”	1—
Zmes za šartelj ”	12—

Dišave

Cimet, cel in zmlat zav.	3—
Ingver ”	3—
Janež ”	2 50
Kamilce kg	30—
Klinčki (žbice), celi in zmlati zav.	2 50
Korjander ”	2 50
Kumna ”	2 50
Lavorjevo listje ”	1—
„ zrnje ”	1—
Majaron kg	57—
Muškatov cvet zav.	3—
Muškatovi orehi kom.	—60
Paprika, huda zav.	3—
„ sladka ”	3—
Piment, cel in zmlat ”	2 50
Poper, „ „ „ ”	3—
Vanilija v šibkah velika kom.	2—
Žafran zav.	1—

Tekočine

Kis za vlaganje l	3 50
„ nav., dvojno močni ”	3 25
„ vinski ”	5—
Olje, bučno ”	13—
„ italijansko ”	19—
„ namizno ”	14—
„ olivno Ia ”	19—
Francosko žganje, mala stekl.	10—
„ „ srednja „	24—
„ „ velika „	48—
Brandy, à 0'17 l ”	—
„ „ 0'35 l ”	28—
„ „ 0'70 l ”	46—
Liker, Balkan, grenki l	42—
„ „ sladki ”	42—
„ Pelinkovec ”	37—
„ razni ”	38—
Rum Ia, à 1/2 l stekl.	34—
„ Ia, „ 1 l ”	58—
„ IIa, „ 1/2 l ”	22—
Esenca za liker ”	5—
Rumova esenca ”	8—
Žganje, borovničar, à 1/2 l ”	24—
„ brinjevec, „ 1/2 l ”	18—
„ slivovka, „ 1/2 l ”	18—
„ tropinovec, „ 1/2 l ”	18—
Vino, belo, štajersko l	12—
„ cviček ”	10—
„ belo, dalmatinsko ”	8—
„ Opolo ”	8—
„ Prošek ”	20—
„ Vermut ”	26—
Malinovec, à 1/2 l stekl.	14—
„ odprti kg	18—
Malinov sok za kuhanje malinovca l	8—
Radenska voda 14/10 l stekl.	7—
„ „ 1/2 l ”	3 50
Rogaška voda 14/10 l ”	7—
„ „ Donati 1 l ”	6 50
Grenka voda Fr. Jožefova ”	11—

Potrebščine za perilo

Mila

Benzit zav.	5—
Hubertus, sivo kg	10—
„ navadno ”	12—
„ terpentin ”	13—
Merima ”	13—
Sunlight zav.	2—
Schicht, navadno kg	13—
„ terpentin ”	14—
Zlatorog, navadno ”	12—
„ terpentin ”	13—

Pralni praški

„Ena“, milne luske kg	35—
„Henko“ soda zav.	3—
Lux ”	4 50

Perion zav.	4 50
Persil ”	6—
Radion ”	5 25
Snežinka ”	4 50
„Tri,, soda ”	3—
Ženska hvala ”	2 50
Radost peric ”	2 50
Teksil ”	2 50

Druge potrebščine

Soda za pranje kg	2—
Lug ”	3 75
Boraks zav.	2 50
„ carski škatl.	5 75
Škrob rižev ”	5—
„ „ zav.	1 50
Plavilo v kockah ”	2 50
Plavilni papir ”	1 50
Pralni stroji, leseni, mali kom.	13—
„ „ „ vel. „	14—
Pralni stroji, pločev. mali „	15—
„ „ „ vel. „	17—
Vrvi za perilo . . . 15 m	Cene po kvaliteti
„ „ „ . . . 20 „	
„ „ „ . . . 25 „	
„ „ „ . . . 30 „	
„ „ „ . . . 35 „	
„ „ „ . . . 40 „	
Obešalniki za sušenje perila kom.	20—
Ščipalka za perilo ”	—25

Toaletni predmeti

Milo, Bobi malo kom.	2 50
„ „ veliko „	4 50
„ Favorit ”	8—
„ 7 cvetic ”	7 50
„ Glicerin ”	5, 9
„ kopalno vel. „	12—
„ Ideal ”	17—
„ Karbol ”	4—
„ mandeljnov ”	6 50
„ Marija ”	10—
„ Olivia mali „	4 50
„ „ vel. „	7—
„ domače ”	4 50
„ Osiris ”	6—
„ otroško ”	8—
„ za roke ”	4 50
„ Speick ”	8—
„ za britje Ia ”	8—
„ „ „ IIa tuba	3—
Cimean, „ „ „	6 50
Chlorodont, „ „ „	6 50
Doromat, „ „ „	8 50
Kalodont, „ „ „ st.	6 50
Odol mala „	22—
„ sred. „	35—
„ vel. „	65—
Olje, orehovo, pristno ”	8—
Olje za solnčenje in ma-sažo ”	6—

Ustna voda Cimean . . . stekl.	18—
Kolonska voda . . . mala . . . "	13—
" " . . . vel. . . "	24—
Esenca za kolonsko vodo . . . "	16—
Krema za kožo Cimean . doza	10—
Krema za kožo Elida nočna tuba	13—
Krema za kožo Elida dnevna . . . "	12—
Nivea krema doza	10—
Uran "	10—
Parfum stekl.	16—
Puder Elida škatl.	10—
Vazelin doza	6—
Šampon zav.	3—

Potrebščine za čevlje

Krema, črna . . . mal. škatl.	5—
" " . . . sred. . . "	6—
" " . . . vel. . . "	12—
" rujava "	5—
" rumena "	5—
" bela "	5—
Mast za čevlje, črna . . . "	4—
" " " rujava . . . "	4—
Belin zav.	2—
Olje za mazanje podplatov stekl.	8—
Krtače za blato kom.	4—
" " mazanje "	1:50
" " svetljenje "	12—
Vežalke, črne, kratke . . . par	1:25
" " dolge "	1:50
" rujave, kratke "	1:25
" " dolge "	1:50
" usnjene, črne "	2—
" " rujave "	2—

Razno

Brusači kom.	13—
Božične svečice kart.	4—
Čudežne svečice "	1:75
Celofan, papir zav.	2:50
Čistilo za parkete . mal. doza	10—
" " " vel. . . "	20—
Črnilo stekl.	3—
Flit mal. doza	16—
" " " vel. . . "	29—
" s škropilko kart.	51—
" škropilka kom.	22—
Grafit "	—50
Hobby, prašek zav.	4—
Hranilniki kom.	40—
Kadilo kg	30—
Kolofonija "	7—
Kladiva za meso kom.	12—
Kolesa moška, kromir. "	1450—
" " damska, kromir. "	1550—
" " moška, poniklj. "	1200—
Plašči za kolesa "	55—
Zračnice za kolesa "	17—
Krtače za obleko "	16—
" " parkete "	27—
" " ribanje "	4—
" " " Ia "	5—

Krtače za roke kom.	2:50
" " roke, dvostr. "	5—
" " zobe, male "	8—
" " " velike "	12—
„Mali sadjar“ knjiga	5—
„Mali vrtnar“ "	5—
„Mala papiga Skobčevka“ "	8—
„Rejec malih živali“ "	6—
Metle, male kom.	7—
" " velike "	10:50
Metlice, otroške "	5:50
" " za obleko "	6—
" " posodo "	1:50
Morska trava Ia kg	4—
Muholovci kom.	—75
Nagrobne lučke kart.	10—
" " v keram. lončkih kom.	3:75
Nočne lučke škatl.	2—
Obešalniki, mali kom.	2:50
Olje za šivalne stroje . . . stekl.	4—
Omela, bombažna kom.	32—
" mala "	12—
" za parkete "	24—
Omelčka za čiščenje ste-klenic 7.50 do	15—
Pasta za peči škatl.	3—
Peharji, srednji kom.	4—
" " veliki "	4:50
Peresniki "	2—
Pergament papir pola	1—
Pesek za email posodo . . . zav.	1—
" " " " "	1:50
" " " " "	2—
" " alum. "	2:50
Pile, trioglate srednje . . . kom.	5—
" " " velike "	5:50
" " plošnate, male "	9:50
" " " srednje "	11—
" " " velike "	13—
Platnene vrečice, male "	7—
" " " sred. "	9:50
" " " velike "	17—
Prašek za čiščenje zlata in srebra zav.	3:25
Prazne pušice kom.	5, 10
Predpražniki Ia 14:50 do	49—
" " " IIa kom.	10—
" " " IIIa (slama) "	4—
Prijatelj gospodinj (za šte-dilnik) "	110—
Rahljači, brez ročaja "	12—
" " z ročajem "	15—
Sidol zav.	5:50
Svitol "	4:80
Sita patent kom.	20—
Snažilne gobice za po-sodo "	1:50
Solnice, lesene "	9—
Stručnice, male "	6—
" " srednje "	7—
Stručnice, velike "	8—

Sukanec, bel, črn št. 10—12 valj.	4:50
Sukanec, bel, črn št. 16—36 valj.	3:50
" " " 40—60 "	2:75
Sveče, dolge zav.	6:50
" " " kom.	1:25
" " kratke zav.	6:50
" " " kom.	—75
Svinčniki, navadni "	1:50
" " tintni "	3:50
Šivanke zav.	1:50
Šmirkovo platno, belo . . . pola	1:50
" " sivo "	2—
Sparklet steklenice . . . kom.	150—
" " patroni, polni "	4:50
" " " prazni "	2:50
Sted Regulator obroči: 160—220 mm "	60—
" " 230—240 " "	75—
Sted Regulator plošče: 18×12 col "	115—
" " 21×12 " "	120—
Tepači, mali "	8—
" " srednji "	13—
" " veliki "	18—
Umetno gnojilo kg	2—
Vim zav.	2:50
Vžigalice "	10—
" " " " škatl.	1—
Zobotrepci zvez.	—25
Jedilni pribor, navadni, alpaka in kromiran Po izbiri	

Kurivo

Drva, bukova, cela	} Po dnevni cenni
" " žagana	
" mehka v kolob.	
Premog, trboveljski, kosovec	
Dovoz se pri kurivu posebej zaračuna.	

Velika izbira manufakture, perila, nogavic, rokavic, galanterijskega blaga, dežnikov, klobukov in preprog. Emajlirana kuhinjska posoda, vse vrste porcelana, stekla, žarnice itd.

Naša prodajalna na Jesenicah, prodaja poleg špicerije tudi vse galanterijsko blago.

Naprošamo člane, da prilagajo k naročilu platnene vrečice za vse drobno blago. Vrečice lahko dobite v vseh naših prodajalnah po nizki ceni.

Svetujemo, da hranite vse mlevske izdelke odprte na zračnem in hladnem prostoru.